

Bergvesenet

Postboks 3021, 7002 Trondheim

Rapportarkivet

Bergvesenet rapport nr BV 109	Intern Journal nr	Internt arkiv nr	Rapport lokalisering Trondheim	Gradering
Kommer fra ..arkiv	Ekstern rapport nr	Oversendt fra	Fortrolig pga	Fortrolig fra dato:
Tittel Diverse gamle Bømlo-rapporter.				
Forfatter		Dato 19	Bedrift	
Kommune Bømlo	Fylke Hordaland	Bergdistrikt Vestlandske	1: 50 000 kartblad 11142	1: 250 000 kartblad
Fagområde Historisk	Dokument type		Forekomster	
Råstofftype Malm/metall	Emneord Au			
Sammendrag Rapporten er satt sammen av følgende: 1) Indbydelse til Aktietegning i Bømmelsens forenede Grubecompagnier (februar1885). 2) Oplysninger vedkommende Haugesundsgrubens guldførende Gang paa Bømmeløen (1885). 3) Befaring av nogle Kobberanvisninger beliggende paa Gaarden Aslvaag paa Bømmeløen (29.07 - 1905). 4) Rapport over nogle skjærp paa Bømmeløen (14.05 - 1909). 5) Prospectus for Bømmelsens norske Grubecompgni (20.10 - 1884). 6) Oscar's Gold Mining Company LTD (19.08 - 1885). 7) Kort oversikt over skjærping og grubedrift m. v. på Bømmeløen (19.02 - 1946). 8) Utskrift av befaringsprotokollen for V. B. 1907 - 1911, Bømmeløen Gruber. 9) Sikring av farlige gruveåpninger i Bømlo (30.05 - 1974).				

Reusch

Borgarkiv

Rapport nr: 1448

Indbydelse til Aktietegning

i

Bommeloens forenede Grubekompanier.

BV109

Indhold.

	Pagina.
I. Indbydelse til Aktietegning	3
II. Erklæring fra Bergkandidat Johan H. L. Vogt	7
III. Erklæring fra Overdirektørerne ved Røraas Værk, Bergmester A. Bachke og Bergingeniør N. Buchholdt	8
IV. Bergmester A. Bachkes Indberetning af 5 November 1884 til Indredepartementet om Bergværksdriften i nordensfjeldske Distrikt, (Uddrag forsaauidt angaar Bømmeløen og dens Omegns Guldfelter)	10
V. „Oscar Gold Mining Company“ Generalforsamling 2den December 1884 (Beretning om Udfaldet af Stampningen)	14
VI. Bømmeløens Kvartsgangfelter sammenlignede med de australiske, kaliforniske og uralske. Analogiske Slutninger støttede ved Bergkyndiges Udtalelser m. v.	17
VII. Fortegnelse over „Selskabet Bømmeløens forenede Grubekompagniers“ Anvisninger og deres Kostende. Pris betalt for Oscar Kompagniets Felt. Pris forlangt for Haugeaundgangen. Kostendet af Drift.	20
VIII. Oversigtskart over Selskabets Felter	24
IX. Selskabets Statuter	24
X. Selskabets Bestyrelse, Kontor og Bankier	28
XI. Stedfundne Aktietegning blandt de oprindelige Interessenter.	29
XII. Blanket til Benyttelse ved Aktietegning	31

I. Indbydelse til Aktietegning i „Bømmeløens forenede Grubekompagnier“.

Selskabet „Bømmeløens forenede Grubekompagnier“ tillader sig herved at indbyde til Aktietegning under Henvisning til hosføjede Erklæringer fra D'Hrr. Overdirektører ved Røraas Værk Bergmester A. Bachke og Bergingeniør N. Buchholdt samt fra Hr. cand. mineral. Johan H. L. Vogt, Amanuensis ved Universitetets metallurgiske Laboratorium.

Selskabet er uansvarligt og dannet paa Basis af 60,000 Aktier à 25 Kr., anvendbare dels til Indkjøb af Anvisninger, dels til Reisning af de fornødne Driftsmidler.

Selskabet besidder nu 80 Anvisninger i Udmark og Anvisningerne i 4 Indmarker paa Bømmeløen og omliggende Øer i det Gangtog, hvori Guld findes¹⁾.

Felterne — Kvartsgange hvori Ertser — er udvalgte som præsumtivt guldførende af Hr. Carl A. Olsen, der ved flere Aars Arbejde i Bergguldfelter (Kvartsgange) i Australien har vundet Erfaring om Bergguldets Forekomstmaade og Anvisningerne er, som det fremgaar af de Bergkyndiges Erklæringer, af disse anseede som lovende.

Hidtil er i Selskabets Felter kun mindre Arbejder iværksatte. I 4 af Selskabets Anvisninger i det nuværende Hovedcentrum for Guldfundene, er Guld gjen-tagende paavist ved foreløbige Arbejder.

¹⁾ Kfr. nærmere Afsnit VII.

Anvisningernes Kostende ¹⁾ er:

a) Kr. 400,000.00 (nemlig Kr. 80,000.00 betalbare konstant af Fjerdeparten af de ved Salg af Aktier indgaaende Beløb, dog saaledes, at der intet betales forinden der er inddraget til Forsøgsdrift Kr. 100,000.00, og Kr. 320,000.00 afgjorte ved 12,800 Aktier), samt

b) eventuelle Udredslser ca. 30,000.00, der for største Delen er afhængige af Forsøgsdriftens Udfald og vil kunne dækkes tildels med Aktier.

Hertil kommer paaløbende Udgifter til Arrangements og foreløbige Arbejder i Felterne hidtil ca. Kr. 10,000.00.

Tegning af Aktier sker i Henhold til Selskabets hosfølgende Statuter. Aktiebrevne udstedes paa Vedkommendes Navn. Ved Tegning for større Beløb bedes tilføjet, om Aktietagerne ønsker et eller flere Aktiebrevne, der udstedes lydende paa:

200 Aktier . . .	Kr. 5,000.00
40 — . . .	- 1,000.00
20 — . . .	- 500.00
eller enkelte — . . .	- 25.00.

Indbetaling sker i fem lige Terminer: første Termin ved Tegningen, de følgende: 1ste Juli, 1ste Oktober 1885, 1ste Januar og 1ste April 1886, forsaavidt ikke Direktion og Repræsentantskab bestemmer yderligere Udsættelse med Inddragningen af disse Terminer, eller at nogen af dem ikke skal inddrages. Udebliver Betaling over de Frister, som er eller bliver satte, svares 6 % Renter fra Forfaldsdag, hvorhos det, hvis Betaling udebliver en Maaned over den satte Frist, forbeholdes Direktion og Repræsentantskab Ret til at annullere Tegningen af vedkommende Aktie og at erklære de paa samme indbetalte Beløb forbrudte til Selskabet. De senere Terminer indbetales, hvor Tegning er foregaaet, forsaavidt ikke anderledes bekjendtgøres.

¹⁾ Med Hensyn til Statuternes § 2 bemærkes, at Indkjøbsudgifterne er forsegede ved senere Erhvervelser, og at Indrømmelsen ligeoverfor de Kr. 100,000.00 er særskilt vedtaget senere.

Ved nærværende udbydes 45,968 Aktier nemlig Grundkapitalen 60,000 Aktier med Fradrag af ovennævnte: 12,800 Aktier og til Dato blandt de oprindelige Interessenter tegnede 1232 Aktier. Ifald Adgangen til Tegning benyttes i betydelig Udstrækning, vil det paa den ene Side blive muligt alene at indkalde en Del af de tegnede Beløb til Forsøgsdrift, (hvortil overensstemmende med de Bergkyndiges Udtalelser antagelig bør anvendes indtil ca. Kr. 100,000.00) og at indkalde Resten først, hvis endelig Drift viser sig at burde iværksættes. Paa den anden Side vil Selskabet derved blive i Stand til strax at optræde med en betydelig økonomisk Kraft i ethvert mødende Tilfælde, hvori dette kunde være ønskeligt.

Som det vil sees af det foregaaende, vil de første Kr. 100,000.00, der inddrages paa de herved udbudne Aktier, kunne anvendes udelukkende til Forsøgsdrift overensstemmende med de Bergkyndiges Anvisning. Af de ovennævnte Bergkyndiges Erklæringer og af de øvrige hosfølgende Bilage frengaar, at Foretagendet fortjener Støtte af Almenheden og, ifald det erholder saadan Støtte, tør blive en Sag af national Betydning.

Saasnart der er tegnet 4000 Aktier = Kr. 100,000.00, sammenkaldes overensstemmende med Statuterne en Generalforsamling, der vil have at foretage Valg paa Direktion og Repræsentantskab (hvis Pluralitet ifølge Statuternes § 3 og § 4 vælges indenfor Kredsen af de ved Tegning af Aktier tilkomne nye Aktionærer), samt forøvrigt at beslutte om Selskabets Anliggender, derunder om Tegning af Aktier skal standses, i hvilket Tilfælde Fortrinsret til Deltagelse i mulig senere Tegning formentlig vil blive forbeholdt de i Selskabet da Interesserede. Stemmeret udøves overensstemmende med Statuternes § 8 for tegnede Beløb.

Ifald Overtegning finder Sted forbeholdes at reducere forholdsmæssigt de tegnede Beløb.

Skulde ikke Kr. 100,000,00 være tegnet inden 15de Mai 1885, er Aktietegningen ikke bindende, og de erlagte Beløb erholdes tilbagebetalte, hvor Tegningen er skeet, mod Indsendelse af Interimskvitteringerne inden 15de August 1885.

Tegning sker:

hos D'Herr. Tho. Joh. Hefstye & Søn (Selskabets Bankier),
i de fleste større Boglader i Kristiania,
paa Selskabets Kontor (hos Høiesteretsadvokat Opsahl),
hos enhver af Indbyderne
samt i Nordenfjeldske Kreditbank i Trondhjem.

Forøvrigt vil Lister for Aktietegning blive udlagt i
Landets Byer efter nærmere Bekjendtgjørelse.

Christiania i Februar 1885.

Berg-Hansen,
Dampskibsexpeditør,
Revieret No. 1.

Nils Christensen,
Kjøbmand,
Arendal.

Jonas Frost,
Udekiftningsformand,
Drammensveien No. 2.

Carl A. Olsen,
Fabrikeier,
Seilsmøring-Anstalten, Brinke-Kranen.

Nicolay Olsen,
Kjøbmand,
Arendal.

G. Kr. Johs. Parmann,
Boghandler,
Kirkegaden No. 34.

Reinh. Rognerud,
Agent,
Dronningens Gade No. 24.

Carl Bock,
Nordstrand pr. Lian.

C. Doxrud,
Chemiker,
Revierstrædet No. 2.

J. G. Johannesen,
Grosserer, fhr. Dampskibsfører,
Skippergaden No. 17.

N. Magnus Olsen,
Bryggerieier,
Wergelandsveien No. 16.

S. Opsahl,
Høiesteretsadvokat,
Dronningens Gade No. 24.

E. Ringnes,
Bryggerieier,
Thv. Meyers Gade No. 2.

D. Schwabe-Hansen,
Overretssagfører,
Møllergaden No. 13.

II. Erklæring fra Bergkandidat Johan H. L. Vogt.

De „Bømmeløens forenede Grubekompagnier“ tilhørende Anvisninger (spredt i Klynger paa Nordrenæs & Sæle, Nordre Nøklingsholmen, Uren, Tverborgvik & Risvik, Kulleseid, Saxeid, Stautland & Eritslund) er hidtil kun meget lidet undersøgte.

Ved Befaring af Feltet har jeg overbevist mig om, at disse Forekomster i geologisk Henseende hører ind under samme Gangformation som de bekjendte guldførende Gange i Oscar-Kompagniets og Haugesunds- & Haraldsgangenens Felter, et Forhold, som uden videre fremgaar af Gangenes topografiske og geologiske Optræden, Kvartsens Udseende og de ledsagende Ertsers Natur (Blyglans fortrinsvis i det nordre Felt, Kobberkis i det søndre).

I Feltets nordre Del (ved Stautland, Eritslund, Kulleseid, Saxeid) er Gabbro den herskende Bergart, og (i Overensstemmelse hermed) optræder Kvartsen her i temmelig regelmæssige Gange. Som Kvartsgange betragtet er flere af disse meget vakre og jevnlig saa lange og mægtige (undertiden f. Ex. flere Hundrede Meter lange og et Par Meter mægtige), at de, hvis ogsaa Guldgehalten er tilstrækkelig stor, kan betale Anlægs- og Driftsudgifter og levere stor Produktion.

Gangene paa Helvig har jeg ikke seet, og Afdækningen af Gangene i umiddelbar Nærhed af Oscar-Co'et og Haugesundsgangen havde kun fundet Sted i yderst ringe Udstrækning ved mit Besøg.

I Feltets søndre Del (S. for Nøklingsvaag) optræder en ren Skifer-Formation, og Kvartsgangene er her, som i Alm. ellers i Skifer, f. Ex. ved Oscars Hovedgrube, ikke regelmæssige og kontinuerlige, men opløste i et Netværk af mindre Aarer. Enkelte af de ved Nordrenæs & Sæle værende Gange kunde følges i temmelig

betydelig Udstrækning; de giver altsaa en Mulighed for lønnende Drift.

Ikke paa noget Sted-i-de „Bømmeløens forenede Grubekompagnier“ tilhørende Gange kan der strax og uden videre paabegyndes nogen Grubedrift; man maa indtil videre indskrænke sig til rene Forsøgsarbeider. — Saadanne er at anbefale, da Gangene tilhører den guldførende Gang-Formation, og da flere af dem har tilstrækkelig Mægtighed og Længde. Da det sidste navnlig gjælder for enkelte Gange i Feltets nordre Del, synes jeg, at Forsøgsarbeiderne bør paabegyndes der.

Den 8de September 1884.
(Gjennemseet den 10 Novbr. 1884).

Johan H. L. Vogt.
sand. min.

Jeg vil tillade mig at tilføie, at jeg vil finde det beklageligt, om ogsaa dette Felt skal blive bragt over paa udenlandsk Haand.

Kristiania ^{10/11} 1884.

Johan H. L. Vogt.

III. Erklæring fra Overdirektørerne ved Røraas Værk, Bergmester A. Bachke og Bergingenier N. Buchholdt.

Efterat have havt Anledning til at besøge endel af Selskabet „Bømmeløens forenede Grubekompagniers“ Anvisninger og Skjærp, og idet jeg forudskikker, at Besøget fandt Sted under de mest uheldige klimatiske Forholde, skal jeg tillade mig at bemærke, at flere af disse

er beliggende i Nærheden af de renomerede Ertsforekomster — Oscars-, Haugesunds- og Haralds-Gangene, i hvilke Guld i ikke ringe Mængde er paavist —, samt at de er af den samme geologiske Karakter og tildels enten er parallele eller ligefrem maa betragtes som Fortsættelse af de nævnte renomerede Forekomster, altsaa bydende de selv samme Chancer som disse. Af Selskabets mange Anvisninger vil jeg specielt nævne „Carl Olsens Felt“ strækkende sig fra „Oscar“ i Syd til „Risviken“ i Nord, og „Parmanns Felt“ strækkende sig fra „Oscar“ i Nord til „Kammarn“ i Syd. Det første reelle Kvartsgange og det andet et Skiferparti, hvori Guld er paavist.

Som Bergmand tager jeg ikke i Betænkning paa det varmeste at anbefale disse Felters bergmandsmæssige Undersøgelse. Hvor stor Kapital hertil vil være nødvendig, er paa Forhaand vanskeligt at bestemme, men jeg antager, at man maa være forberedt paa at anvende en Sum af indtil 100,000 Kr. En saadan Sum vel anvendt under en bergkyndig Mands Ledelse maa i tilstrækkelig Grad konstatere Felternes Værd. Hvad Selskabets øvrige Felter angaar, tillader jeg mig at henvise til Hr. Kand. Vogts Udtalelser¹⁾.

Der har oftere offentlig og privat været udtalt Beklagelser over, at alle vore Grubefelter gaar over i Udlændingers Hænder. Hvis dette er andet end patriotiske Fraser, saa er nu udmærket Anledning til at træde støttende til.

Bømmeløen den 4de Decbr. 1884.

Nicolás Buchholdt,
Bergingenieur.

¹⁾ Naar Hr. Vogt fortrinsvis anbefaler Fordsøgedrift i Selskabets nordre Felter, tør Grunden hertil formentlig søges i, at Selskabets Felter ved Oscar-, Haugesunds- og Haraldsgangen laa uafdekede ved hans Nærvær paa Øen.

Jeg tiltræder — under Henvisning til mine Udtalelser om Bømmeløens Ertsforekomster i mine Indberetninger —, hvad der i ovenstaaende er udtalt af Hr. Direktør Buchholdt.

f. T. Vornæs den 4de Decbr. 1884.

A. Bachke,
konst. Bergmester.

Jeg skal tilføie, at jeg har havt Anledning til at gjøre mig bekendt med ovennævnte Selskabs Indbydelse til Aktietegning, og derefter maa gjentage min Opfordring til at støtte Foretagendet, saamegetmere, som Indbydelsen er fjern fra enhver Tanke om Humbug, idet den sikrer de 100,000.00 Kroner til Forsøgsdrift forlods og fremfor alt andet.

N. Buchholdt.

IV. Bergmester A. Bachkes Indberetning af 5te November 1884 til Indredepartementet om Bergværksdriften i nordenfjeldske Distrikt. Uddrag forsaavidt angaar Bømmeløens og dens Omegns Guldfelter.

1. Bømmeløens Gange.

Disse have siden min sidst afgivne Beretning været Gjenstand for almindelig Opmærksomhed og været befarede baade af Videnskabsmænd og praktiske Bergmænd. En Mængde Udtalelser foreligger allerede, nogle meget lovende, andre mere nøkterne, og atter andre alt andet end opmuntrende. Anderledes kunne de ikke være, saalænge man i sin Bedømmelse af disse Guldforekomster er indskrænket til de Indtryk, de kunne gjøre paa En under en Befaring. Noget positivt foreligger ikke, thi ingen har underkastet Forekomsterne en saadan Undersøgelse, at man kan danne sig nogen Formening om deres gennemsnitlige Indhold af Guld; nogen sand Gjennemsnitsprøve er rimeligvis ikke taget ved

nogen Gang uden ved Oscars Grube; man har været fornøiet, naar Guld kunde paavises, uden at erindre, at ogsaa dette kan kjøbes for dyrt. Tiden er dog nu kommen, da man snart kan vente at høre Resultatet af Opberedningen ved „Oscar Gold Mining Company“ Gruber i Storehaugen, som har været Gjenstand for en foreløbig Undersøgelse. Alle Maskiner arbeide fra 16de f. M., og lidt efter lidt vil man komme efter Værdien af Godset fra de forskellige Gange, repræsenterende alle Slags Forekomstmaader, som tilhøre nævnte Selskab. (Gjælder nogensinde det engelske Ord „The best proof of the budding is to eat it“, gjælder det guldførende Kvarts). Af dette Resultat vil de andre Skjærpe Skjæbne afhænge, idet man da vil blive sat istand til at bedømme de Ganges Karakter, som yde de største Chancer, og lade dem falde, som ingen saadanne fremvise¹⁾.²⁾. At den sidste Skjæbne vil ramme en Flerhed af de til denne Tid i et Antal af 1000 til 1200 anmeldte Fund, er naturligt.

At indlade mig paa nogen i Detalj gaaende Beskrivelse af de mange af mig i dette Aar befarede Ertsforekomster paa Bømmeløen, som ere anmeldte i det Haab, at de skulle vise sig at være guldførende, vil ovenpaa de af vore Videnskabsmænd i Aviser, Tidsskrifter og særskilte Afhandlinger meddelte Beretninger være unødvendigt. Jeg skal kun bemærke, at man kan skjelne mellem ordentlige Kvartsgange, som kunne forfølges for en længere Strækning, med forskelligt Strøg, fra Nord til Syd, fra Vest mod Øst osv., og de i skifrige Partier i Gabbro optrædende Nyrer og Drummer af Kvarts og Kalkspat, som i Almindelighed findes at strække sig fra SV mod NO (men uden Continuitet for et længere Stykke). Hvilken af disse Forekomster er mest guldførende, er endnu umuligt at afgjøre; den berømte Oscarsgrube drives paa sidstnævnte, medens Haugesund- eller Modumsgruberne, som ser saa lovende ud, er en reel Kvarts-

¹⁾ Alle Udhaavelser er gjorte her.

²⁾ Kfr. Afsnit V, hvoraf sees at man i Oscarkompagniet har opnaaet et meget gunstigt Resultat.

gang¹⁾. Heller ikke er det muligt at sige, af hvilken Betydning de ved enkelte Forekomster iagttagne Grønstensgange ere. Bergarterne paa Øen ere vanskelige at tyde uden Hjælp af Mikroskopet, og Studium tiltrænges, inden man kan ytre sig med Bestemthed om deres Karakter. Den Skifer, som optræder paa Sæle og Nordrenæs søndenfor Nøklingsfjorden, vil enhver ved første Øiekast betragte som søgte sedimentær, og kommer man derpaa til Uren og Tverborgvik, ville de Skiferpartier, som iagttages i den for Øen karakteristiske Gabbro, blive betragtede som Levninger af et Skiferfelt. Imidlertid er der nu ingen Tvivl om, at Skiferen tilhører Eruptiven.

Af Selskaber, som have begyndt Drift paa disse Ertsforekomster, kunne nævnes:

a) „Oscar Gold Mining Company“, hvis Grubefelter ligge rundt Storehaugen, langs den nedre Del af Adalsbækken, opigjennem Kjenreidalen og i Risviken, paa Gaardene Uren og Tverborgvik.

Af Ertsforekomsterne ere Oscar, Hansen, York og Murchisons underkastede en foreløbig Undersøgelse. De have alle efter Beretningerne vist sig mere og mindre guldførende, og glimrende Resultater ventes. Af de nævnte Forekomster er alene Murchison en reel Kvartsgang strygende fra S. mod N. Grubearbeidet, som under det meget Bygningsarbejde, en stabil Bergverksdrift fordrer, i den senere Tid har været indskrænket til Hansens Grube og et Par Udlænkninger i Oscar, vil nu, efterat Opberedningsapparatet og Fordringsmaskinen er færdig, blive gjenoptaget med Kraft. Det hele Anlæg i Dagen gjør Bestyreren Ære.

b) Vestlandske Grubeselskab, der er dannet med en Kapital af 100,000 Kr., underkaster nogle Ertsforekomster paa Stensvaag og Vornæs Prøvedrift. Normans Grube bygger paa Svovlkis og Magnetjern med Kalkspat ca. 0,3 Meter mægtig i et skifrigt Bælte strygende fra Øst mod Vest med Fald mod Nord. Stavanger Grube arbejder paa Svovlkissyre og Svovlkisinpregnationer med Kvartsstriber ogsaa i et skifrigt Bælte med samme Strøg og Fald som Normans Grube. Tordenskjolds Grube, som ligger paa en Holme udenfor Gaarden Vornæs, er sænket paa en Kvartsgang strygende fra

¹⁾ Kfr. Afanit II, hvoraf sees, at Selskabet har Felter af begge Arter.

NO. til SV. Den var ved Befaringen ca. 13 Meter dyb. Prøver af Fordringen skulde indeholde 0 og 3 dwt. 6 Gr. Guld og 2 og 2 dwt. 11 Gram Guld pr. Ton. I et Skjærp østenfor Stavanger Grube sagdes Guld at være paavist.

c) Jonassens Gruber. Af disse, som tidligere have været omtalte, nævnes her Haugesund, hvor Undersøgelsesarbeidet fortsættes. Ikke lidet Guld er vundet fra denne Grube, som maa kaldes en af de mest lovende Forekomster i det hele Felt. Her burde Skjærpningsarbeidet ophøre, og ordentlig Bergbygning begynde med en Feltort efter Strøget fra Kammarbækken, hvorved Vandet vilde faa Afløb og Fordringen lettes.

d) „Bømmelsens forenede Grubekompagnier“ have erhvervet en Mængde Ertsforekomster strækkende sig over hele det Strøg, hvor de for Øen karakteristiske Gange eller Drummer ere fundne, deriblandt flere stødende til Storehaugens, Risvikens og Kammarens Felter, hvorom man nærer de største Forventninger, og af samme Karakter som disse; Undersøgelsesarbeidet har hidtil været for spredt, hvorfor det bliver nødvendigt, hvis man ikke vil ofre en uforholdsmæssig Kapital paa saadanne Forsøg, at vælge bestemte Felter, f. Ex. de nævnte til Operationsbasis.

e) Bergens Grubeselskab driver nogle Skjærp paa Hisken; Forholdene ere de bekjendte.

f) J. Jørgensens Skjærp i Risviken have været underkastede ikke liden Undersøgelse. De her optrædende Kvartsgange se lovende ud, og Guld i dem er bleven paavist.

g) A. Melings Skjærp ved Langkjærn er ligeledes en lovende Forekomst, hvorpaa ikke lidet Arbejde er udført, og hvor man har fundet Guld.

Foruden disse her nævnte Skjærpningsarbejder kunde opføres en Mængde andre; men da de ikke frembyde noget mærkeligt eller fra andre forskjelligt, vil det ikke være af nogen Interesse at gennemgaa dem. Kun bemærkes, at man paa Steder, beliggende temmelig langt fra de renomerede Felter paa Uren og Tverborgvik, har fundet Guld i Kvartsgange, saaledes paa Hilla, Gilje og andre Steder.

Alle de Fund, som allerede ere gjorte, bevise Ønskeligheden af, at man under Skjærpnng kunde være forsynet med Apparater til i en Fart at kunne overbevise sig om Tilstedeværelsen af Guld i en Gang. Et saadant Apparat, som benyttes meget i Amerika og Australien, er den saakaldte „Californian five stamp mill for hand power.“

2. Ved Hovdenæsset i Sveen Prestegjæld blev af Thomas Mønstre for nogle Aar siden i en Kvartsgang eller Kvartslinie „optrædende i Gneisgranit med Strøg fra OSO—NNV og Fald mod nord og førende Svovlkis med Kobberkis“ fundet gediegent Guld; siden har Hr. N. Berg i Stavanger vasket Guld af Gruset fra det Sænk, som er drevet ned paa Ertsforekomsten. Denne indeholder intet for det blotte Øie mærkeligt; i det hængende saaes et forvitret Baand af Gneissammensætning. Flere Kvartsaarer saaes sværmende rundt om denne større Kvartsgang.

(Morgenbladet for 21/12 84).

V. „Oscar Gold mining Company's“ Generalforsamling i London den 2den December 1884.

Uddrag af Referat i „The mining Journal“ for 6te December 1884.

Generalforsamling afholdtes i Tirsdags paa Kompagniets Kontor — Mr. I. H. Murchison som Formand — i den Hensigt at give Aktionærene Anledning til at træffe sammen med Direktøren for Kompagniets Gruber, Mr. I. Daw jr., der nu er i London, og for at høre hans Beretning med Hensyn til Kompagniets Stilling og Udsigter.

Formanden: Mine Herrer, da I ere kaldt sammen her idag for at høre Mr. Daw jr. tror jeg, at jo mindre jeg siger desbedre, og derfor vil jeg ikke opholde Eders Tid. Jeg behøver ikke beskrive for Dem — fordi Mr. Daw vil gjøre det mere fuldstændigt og correct —, i hvilken tilfredsstillende Tilstand, Affærrerne ved Gruben nu befinder sig. Imidlertid kan

jeg sige, saavidt som jeg har hørt af Capt. Daw med Hensyn til, hvad jeg vil kalde den foreløbige Stampning, at den stiller sig meget gunstigt. I har nu Anledningen til at spørge Capt. Daw og at erfare af ham alt, hvad I maatte ønske at faa Underretning om. Jeg tror i hvert Fald, at vi kan gratulere os selv, og at vi bør give Capt. Daw en vel fortjent Tak for den særdeles dygtige og energiske Maade, paa hvilken han har bragt denne Eiendom i den udmærkede Stilling, den allerede nu indtager. Med disse faa Bemærkninger vil jeg give Dem Anledning til at høre af Capt. Daw selv, alt hvad I maatte ønske at vide med Hensyn til Eiendommen.

Mr. I. Daw jr.: Mine Herrer, det første jeg vil forklare for Dem er Eiendommens Beliggenhed. I Oscar-Gangen er vi gaaet ned omtrent 17½ Favne. Vi har knust omtrent 130 Tons, men I vil forstaa, at ved den første Benyttelse af nye Maskiner vil der altid gaa lidt Guld tabt, som vi ikke kan tage med i Beregning. Men efter Knusningen har vi taget fra Morterne og de øvre Kobberplader denne Guldklump, som ligger paa Bordet. Dette Guldstykke veier 43 Unzer¹⁾. I vil ogsaa finde her nogle rige Prøver, som jeg tog ud af Massen, da den blev bragt til Stamperne. Disse Prøver indeholde omtrent 15 Unzer til, og vi har tilbage uretorteret omtrent ½ Ton Kviksølv i Kviksølvrønderne og Amalgamatorerne.

Ved Siden heraf er der det Guld, som Kviksølvet holder tilbage, men som ikke vil blive holdt tilbage ved fremtidige Knusninger.

Den Sten, som vi har prøvet, blev taget iflæng og ikke paa nogen Maade udvalgt, saa [at] de 130 Tons, som vi har knust, blot er Resultatet af den Gangsten overhovedet, som er optaget fra denne Del af vort Felt, nemlig fra Oscars-Gang. Vi arbejder nu med Kvartsen, men der er Folk, som antage, at Skiferen vil være rigere end Kvartsen. Vi har omtrent 800 Tons af denne

¹⁾ En Unze er lig 31.1 Gram. En Unze Guld er værd £ 4. (Kr. 72,00). En engelsk Ton = 1016 Kgr., en norsk Ton = 1000 Kgr. Det nævnte Guldstykke vejede ifølge en anden Notits i samme Nummer af Mining Journal 42½ unze standard og solgtes for £ 165.

Kvarts liggende taget fra Oscars-Gang og mindst 1000 Tons fra andre Gange.

Formanden: Vil De oplyse noget med Hensyn til Omkostningerne og Kvantiteten af den Gangmasse, som kan erholdes.

Daw: Jeg har gaaet nøiagtigt gennem Detaljerne og jeg finder, at for nærværende er de samlede Omkostninger inkl. Minering, Knusning og enhver anden Udgift i Norge omtrent 10 sh.¹⁾ pr. Ton Gangmasse, men eftersom vi kommer til at arbejde i større Maalestok, vil Omkostningerne formindskes. Med Hensyn til Kvantiteten, saa har vi et større Antal Gange, og Forsyningen med Gangmasse vil praktisk være ubegrænset i overmaade mange Aar.

En Aktieeier spurgte, om ikke en betydelig Procent blev igjen paa Pladerne. *Mr. Daw* sagde, at saa var Tilfældet og at uden Tvivl 25 % Guld var bleven tilbage paa denne Maade, men Pladerne var nu i god Arbeidsstand og var amalgamerede overalt.

Mr. Hodgkinson: Anser De 75 Unzer for et godt Udbytte af 130 Tons?

Mr. Daw: Jeg ansætter det til en $\frac{1}{2}$ Unze pr. Ton. Jeg har lagt Guldets paa Bordet, forat i selv kan dømme med Hensyn til Resultaterne²⁾.

Mr. Kerly formodede, da Pladerne nu havde været i Arbeide nogen Tid, at der nu vilde faaes det fulde Udbytte af den knuste Gangmasse.

Mr. Daw: Ved næste Rensning vil vi faa fuldt Udbytte.

En Aktieeier: Vil De retortere næste Gang, De renser?

Mr. Daw: Ja! Næste Gang vil I faa Resultatet af vort Arbeide. Jeg haaber, det kan ske i den første Uge i Januar.

En Aktieeier: Hvis disse Minimums Resultater, som de nu havende 20 Stamper har givet, vedvarer, kunde De da løse Baandet paa (release) Sælgerens Aktier?³⁾

¹⁾ 1 £ er lig 20 Shillings. En Shilling er lig 90 Øre.

²⁾ Idet efter det Oplyste Gjennemsnitsresultatet er $\frac{1}{2}$ Unze Guld (Kr 36,00) pr. Ton og Udgifterne pr. Ton er Kr. 9,00, bliver saaledes Nettoudbyttet pr. Ton Kr. 27,00.

³⁾ Sigter formentlig til, at ifølge Sælgerens Kontrakt de til dem betalte Aktier ikke skulle gyldigen kunne transporteres (non transferables), forinden Selskabet har haft en Profit tilstrækkelig til at give 10 % Dividende.

Mr. Daw svarede bekræftende og tillagde: at der havde Maskinkraft til 60 Stamper, at 20 Stamper kunde knuse 100 Ton pr. Uge, men at dette ikke var Maximum, der kunde gjøres mere; og at hvis der opsattes 30 Stamper til, saa kunde der behandles 250 Ton pr. Uge. Han skulde hen at se Marsdens Stampemaskiner, men Direktionen havde endnu ikke bestemt, hvormeget Maskineri der yderligere skulde anvendes.

En Aktieeier spurgte, om Priserne, betalte for Minering (stopping and sinking), var moderate. *Mr. Daw* sagde, at de var meget smaa, 14 sh. pr. Favn for horisontal Minering (stopping) og omtrent det dobbelte for vertikal Minering (sinking). Efter hvert som man kom dybere, vilde naturligvis Prisen forøges.

En Aktieeier: Findes der Guld paa alle Kanter?

Mr. Daw svarede bekræftende: Al den Masse, de havde undersøgt, indeholdt Guld.

Mr. Bakewell sagde, at Gruben forekom ham at være bleven bearbejdet dygtigt og respektabelt, og han troede, at Aktieeierne havde al Grund til at se en særdeles gunstig Fremtid imøde.

De Tilstedeværende voterede derefter *Mr. Daw* en Tak som Paaskjænnelse for hans dygtige Arbeide i Aktionærernes Interesse. — Mødet hævet.

VI. Bømmeløens Kvartsgangfelter sammenlignede med de australiske, kaliforniske og uralske. Analogiske Slutninger støttede ved Bergkyndiges Udtalelser m. v.

Hr. Stipendiat A. Helland har i sin Bog om „Guldet paa Bømmeløen og dets Gange“ leveret en Del sammenstillende Oplysninger om Bergguldets Forekomstmaade i Kalifornien, Australien og paa Bømmeløen, hvoraf fremgaar, at der er væsentlige Overensstemmelser tilstede. Efter disse Oplysninger er hine Landes Guld-distrikter væsentlig Skiferegne, og er de guldførende Gange Kvartsgange, der sætter gennem Skiferen i Tog af betydelig Bredde og tildels betydelig Længde. Kvartsgangene selv føre foruden Guld ogsaa andre Ertser, fornemmelig Svovlkis og Kobberkis men ogsaa tildels Blyglands m. fl. Ertser. Guldet forekommer sjelden i Blade, Korn og Krystaller, og sædvanlig saa

fint indsprængt, at det ikke kan sees med det blotte Øie. Kvartsgangenes Bredde varierer fra nogle faa Centimeter og op til en Meter eller endog derover. Gangene stryge i Regelen fra Syd til Nord. Den længste guldførende Gang i Kalifornien har en Længde af ikke mindre end 11 nynorske Mile om end med enkelte Afbrydelser; Gangtogets Bredde er ofte henimod 40 Kilometer. Det kaliforniske Skiferland angives at have en Længde af 550 Kilometer og midlere Bredde af 90 til 100 Kilometer. Lignende er Forholdene i Australien.

Som af Hr. Helland oplyst optræder Guldet paa Bømmeløen i lignende Bergarter. Videre oplyser Hr. Helland, at den største Del af Bømmeløens sydlige Halvdel (Syd for Kulleseidkanal) — det er kun denne han omtaler — er et Skiferland, der danner den sydvestlige Del af en stor Skifer-Formation, som gaar fra Varaldsøen over Halvøerne og Øerne paa Nordvestsiden af Hardangerfjorden og ud til Bømmelø. Bømmeløen gennemses af en Flerhed af Kvartsgange, og helt ud paa Øerne yderst mod Havet i Vest optræder lignende Kvartsgange. Gangtogets Længde er i det mindste 10 à 12 Kilometer (Søle i Syd — Eritland i Nord). Maaske er Længden adskillig større. Feltet er altsaa temmelig stort. De enkelte Kvartsgange varierer i Mægtighed som de australiske og kaliforniske, og føre de samme Ertser, og deres Hovedretning er som hines fra Syd til Nord. De geologiske Forholde i Uralbjergene, frembyder ogsaa væsentlige Overensstemmelser.

I Australiens Kvartsgange, hvor der i det mindste for ikke kunde erholdes større Udmaal for en enkelt Anvisning end 100 engelske Fod (ca. 30 Meter) i Længde, har det hændt, at man har udvundet en Formue i et eneste saadant Udmaal. I et enkelt Tilfælde skal endog være udvundet 2 Tons troy Guld i et Udmaal¹⁾. De norske Udmaal for hver Anvisning er 280 Meter i Længde, eller hvor Kvartsgangene ikke ersamlede, 8750 Kvadratmeter rektangulært. Selskabet „Bømmeløens forenede Grubekompagnier“ besidder Felter for omkring 100 saadanne Udmaal.

¹⁾ En Ton troy = 2000 $\frac{1}{2}$ à 12 Unzer. Altsaa en Værdi af Kr. 3,456,000.00.

At Bømmeløens Kvartsgangefelter skjønt nært overensstemmende med de kaliforniske, australiske og uralske iøvrigt, skulde i Modsætning til disse blot paa en enkelt liden Plet, være drivværdige paa Guld, synes ikke at kunne antages. Tværtimod.

Oprindelsen til Oscar Gold Mining Co. er et Guld-fund gjort i 1882 i en Kvartsgang ved Storehaugen paa Gaarden Uren ved Minering efter Kobber.

Dette Guld-fund ledede til, at man ogsaa gjenoptog et Par andre Kvartsgange i Nærheden, som ogsaa var bearbejdede paa Kobber. Disse er nu bekendte som guldførende under Navn af „Haugesunds“- og „Haralds-Gangene“.

Siden har man ofret ogsaa flere af Egnens Kvartsgange Opmærksomhed og paavist Guld i flere af dem, bl. a. i Gange temmelig fjernt fra de nævnte (kfr. Afsnit IV og Kartet).

Hr. Helland udtaler ogsaa i sin nævnte Bog, at foruden de ovennævnte Gange „er der en hel Del Kvartsgange paa Bømmeløen, der burde undersøges paa Guld“. Han tilføjer derhos: „Hvilken Fremtid Grubedriften paa Guld paa Bømmeløen vil faa, er det endnu ikke muligt at afgjøre med Sikkerhed; thi den gennemsnitlige Gehalt af Guld i den udbrudte Sten kjendes ikke, og det er denne, der vil være af største Betydning for Grubedriften. Saameget er imidlertid sikkert, at der er mange Omstændigheder, der taler for, at det omhandlede guldførende Felt nok kan komme til at underholde en ret livlig og lønnende Bergværksdrift“. Yderligere oplyser han, at i Viktoria i Australien regner man, at en Gangmasse med en Gehalt af 3.1 Gram eller $\frac{1}{10}$ Unze pr. Ton kan pukkes med Fordel. Han anslaa, at en Gennemsnitsgehalt af 15 à 16 Gram Guld pr. Ton maatte give en fordelagtig Bergværksdrift paa Bømmeløen. Denne Gennemsnitsgehalt har Oscarkompagniet, som oplyst i Afsnit V, naaet.

Selskabet „Bømmeløens forenede Grubekompagnier“ har erhvervet et betydeligt Antal af Egnens Kvartsgange, flere end noget andet af de paa Øen interesserede Selskaber eller Kompagnier. Som nævnt er Selskabets Gange udvalgt af Carl A. Olsen (Forfatter af „En Guld-

gravers Historie“) i Henhold til Erfaringer vundne ved flere Aars Arbejde i de guldførende Kvartsgange i Australien. De Bergkyndiges oven indtagne Erklæringer stadfæste, at Valget er skeet med Skjønsmhed: Hr. Bergkandidat Vogt har fremhævet som særlig værd Undersøgelse Selskabets nordligste Gange og ligeledes omtalt som lovende de sydlige, og efter at Selskabet derpaa havde forøget sine Besiddelser ved det nuværende Hovedcentrum (Oscar-, Haugesunds- og Haralds-Gangene) for Guldfundene og anstillet en Del mindre Arbejder i disse, har Stedets Bergmester og Hr. Bergingeniør Buchholdt erklæret disse Besiddelser at frembyde Chancer lige med dem, som hine bekjendte Gange byde.

Arten af Selskabets Anvisninger, deres Beliggenhed, deres Tal, deres Pris (hvorum henvises til følgende Afsnit), de Vilkaar, hvorpaa indbydes til Aktietegning, og overhovedet Selskabets Organisation turde gjøre Selskabet egnet som et Centrum for norske Bestræbelser for at faa Bømmeløens Kvartsgange undersøgte og eventuelt undergivne Bergværksdrift. Nævnes kan ogsaa, at fra et Par mindre Selskaber er allerede Tilbud om Tilslutning fremkommet.

VII. Fortegnelse over Selskabet Bømmeløens forenede Grubekompaniers Anvisninger og deres Kostende.

Pris betalt for Oscar Kompagniets Felt.

Pris forlangt for Haugesundsgangen.

Selskabet besidder, — foruden nogle mindre Anparter i diverse Anvisninger — Ertsforekomsterne i fire større Indmarker samt 88 Ertsanvisninger i Udmark. Af de sidste vil maaske nogle, formentlig høist 8, gaa tabt ved Kollisioner med Naboskjærp. De tilbageblivende Anvisninger danne tilsammen flere særskilte Felter, hvert tilstrækkeligt stort til et større Guldværk og beliggende i de forskjellige Dele af det guldførende Gangtog.

De Anvisninger i Udmark, som paaregnes i ethvert-fald at ville beholdes, trods Kollisioner med ældre Anvisninger, er 80 i Tal:

1 —6)	6	Anvisninger paa	Eritsland
7 —8)	2	—	Stautland,
9—16)	8	—	Meland,
17—18)	2	—	Kulleseid,
19—24)	6	—	Saxeid ¹⁾ ,
25)	1	—	Sælvaag,
26)	1	—	Vaage,
27—31)	5	—	Helvig,
32—43)	12	—	Tverborgvik & Risvik,
44—51)	8	—	Uren,
52—69)	18	—	Nordrenæs & Sæle,
70—73)	4	—	Nordre Nøklingsholm,
74)	1	—	Bjørnøen,
75)	1	—	Bærgen,
76)	1	—	Søndre Bærø (Barane),
77—78)	2	—	Skotningen og
79—80)	2	—	Olvaanda.

Paa flere af disse Anvisninger er Udmaal allerede erholdt, deriblandt de, hvori Guld er fundet.

Indmarkerne er:

paa Helvig, Nordrenæs, Stautland og nordre Nøklingsholm.

I et Par af de Ertsforekomster, som Selskabet efter ovenstaaende forudsættes at ville beholde, har Selskabet mindre Medeiere. Grundeierens Ret efter Loven til at deltage i Driften for en Tiendepart er i flere af Anvisningerne indløst. Videre hviler paa enkelte Dele af Felterne betingede Kjøbesumsterminer, der forfalde i Løbet af de første tre Aar, men som Selskabet for største Delen kan frigjøre sig for ved at opgive Besiddelsen, dersom Forsøgsdriften ikke giver et gunstigt Resultat. Fristerne er saaledes betingede, at større Terminer ikke forfalde, forinden en nærmere Undersøgelse kan have fundet Sted.

Afløsning af disse Rettigheder vil, bortset fra

¹⁾ De tre sidst erhvervede Anvisninger er ikke optaget paa alle Exemplarer af Kartet.

Grundeiertiendeparterne, neppe koste Kr. 30,000.00, hvoraf en Del kan betales med Aktier. Til Dato er for Anvisninger erlagt Kr. 400,000.00 i Aktier. Maximum af Anvisningernes Kostende skulde saaledes blive Kr. 430,000.00. Heraf kan et foreløbig med Aktier afgjort Beløb Kr. 80,000.00 — under Betingelser, som fremgaar af Statuternes § 2 og Indbydelsen til Aktietegning — kræves indløst kontant af Fjerdeparten af de ved Salg af Aktier indkommende Beløb.

Minimum af det Beløb, som betales med Aktier bliver saaledes Kr. 320,000.00 og Maximum af kontante Betalinger Kr. 110,000.00.

For Oscar Kompagniets Felt er ifølge foreliggende autentiske Dokumenter betalt £ 50,000 (Kr. 900,000.00), hvoraf kontant £ 17,500 (Kr. 315,000.00). Da Kompagniets nominelle Kapital er 75,000 Aktier á £ 1, disponerer Selskabet til Reisning af Driftskapital 25,000 Aktier (Kr. 450,000.00). Imidlertid forbeholdes i Statuterne Ret til at forhøje Kapitalen. Af et ved Selskabets Dannelse gjort Overslag erfares, at man har gjort Regning paa, at et Beløb af £ 15,000 (Kr. 270,000.00) vil være tilstrækkelig til at sætte effektiv Undersøgelse iværk (to open and test the lode). — Som bekjendt udbydes nu „Haugesundsgangen“ med et Par hosliggende Anvisninger til Aktietegning til en Pris af Kr. 260,000.00, hvoraf Kr. 210,000.00 at betale kontant, og er den udforderlige Driftskapital anslaaet til Kr. 300,000.00.

Det sees heraf, at hvis Formodningerne om, at Selskabet besidder flere værdifulde Felter, bekræfter sig, vilde der, hvis Drift skulde sættes igang samtidig i flere Felter, hertil udkræves større Summer, end der vil reises ved Fuldtegnning af Selskabets Kapital. Men Drift kan sættes igang successive, som Midler dertil kan indvindes ved Driften af det eller de Felter, som først tages i Arbejde (kfr. Statuternes § 3).

Guldet forekommer ikke jævnt fordelt i de guld-

førende Gange. Gangmasse, hvori Guld ikke forekommer synligt for Øiet, kan ved Analyse vise endog en stor Guld-Gehalt. Et Gjennemsnittsudbytte af 15 Gram Guld pr. Ton (= 1000 Kilogram) udbrudt Gangmasse ansees for at ville være et udmærket Resultat.

I Selskabets Felter er kun mindre betydelige Arbejder foretagne. Imidlertid er i et af Selskabets Felter (Parmanns Felt) ved Afdækningsarbejder gjen-tagende paavist Guld i tre Anvisninger. Ligesaa er Guld paavist i en Anvisning i Carl Olsens Felt.

Hvorvidt Felterne vil vise sig drivværdige, er umuligt at sige paa Forhaand. Men sikkert er, at der paa Bømmelsen er gjort mange Fund af rige Guld-stuffer, og saafremt der her, som andetsteds i Verden, kan drages Slutning af Analogi i Bergarter og af Beliggenhed, saa synes Selskabets Felter at byde en Række af gunstige Chancer. Specielt gjælder dette efter hvad der foreligger om Resultaterne af Stampningen i Oscar Kompagniets Felt, (kfr. Afsnit V,) og om Forholdet mellem dette og Selskabets Felter (kfr. Afsnit III og Kartet).

Af Indbydelsen vil sees, at dennes nærmeste Formaal er at tilveiebringe en Forsøgsdrifts-Kapital paa Kr. 100,000.00. Denne vilde kunne reises ved at indbyde blot til Tegning af 4000 Aktier; men de tegnede Beløb vilde i saa Fald ubetinget blive at inddrage i sin Helhed.

Ved derimod at aabne Adgang til Tegning af et større Antal Aktier vil eventuelt undgaaes at indkalde hele det af enhver tegnede Beløb, hvis Forsøgsdriften skulde give et saa ugunstigt Resultat, at man besluttede sig til at indstille Arbeidet.

Ifald Forsøgsdriften giver et gunstigt Resultat, og den hele Kapital ikke allerede maatte være fuldttegnet, vil det sandsynligvis blive besluttet, at senere Salg af Aktier skal foregaa fortrinsvis til de i Selskabet da allerede Interesserede eller paa Basis af en højere Værdiansættelse af Selskabets Felter end den nuværende, en Prisfor-

høielse, som selvfølgelig vil komme alle dem tilgode, som da allerede er Eiere af Aktier.

Selskabets Anvisninger er paa hofølgende Kart afsatte med den Nøiagtighed, som med forhaandenværende Midler har været mulig, og Kartet pretenderer kun at give en i det væsentlige korrekt Oversigt over Felterne. Af Anvisninger tilhørende andre Eiere er kun saadanne Selskabet bekendte Anvisninger afsatte, som paa Grund af Naboskab fandtes at være af Interesse. De af Selskabets Anvisninger, som antages at kunne tabes ved Kollisioner, er ikke afsatte paa Kartet.

IX. Statuter for Selskabet „Bømmeloens forenede Grubekompagnier“.

§ 1.

Selskabets Formaal er nærmere Undersøgelse ved Forsøgsdrift for Guld og ædle Ertser og eventuelt Drift eller Salg af de Ertsanvisninger paa Bømmelsen og hofiggende Øer, som ved hoføiede Kontrakt¹⁾ af Dags Dato mellem to Kompagnier er Selskabet overdragne, samt af de flere Ertsanvisninger, som det maatte findes hensigtsmæssigt at erhverve.

§ 2.

Selskabet er uansvarligt. Dets Kapital er 60,000 Aktier à Kr. 25,00.

Heraf ansees 15,200 Aktier — Kr. 380,000,00 som fuldt indbetalte af de to Kompagnier ved Salgskontrakten.

Af disse Aktier bliver No. 1—12,000 foreløbig at betale Kompagnierne saaledes: Aktierne No. 1—8,000 i Aktiebrev à Kr. 5,000,00 og Aktierne No. 8,001—12,000 i Aktiebrev à Kr. 500,00, men disse Aktiebrev kan kræves ombyttede med mindre Aktiebrev, saasnart Sel-

¹ Kontrakten indeholder en Opregning af Kompagniernes Besiddelser og Overdragelse af disse til Selskabet for den i Statuternes § 2 nævnte Sum.

skabet har fordelt paa Aktionærerne 10 % Udbytte paa engang.

De øvrige Kjøbesumsaktier No. 12,001—15,200 fordeles paa Aktiebrev à Kr. 25,00, der indtil videre tilbageholdes af Direktionen for at disponeres overensstemmende med nærværende Paragrafs sidste Afsnit.

Resten af Selskabets Aktier — nogle eller samtlige — bliver ved Direktionens Foranstaltning at sælge til Tilveiebringelse af Selskabets Driftskapital. Dog kan af disse ogsaa anvendes til Indkjøb af nye Anvisninger, ligesom til saadanne Indkjøb ogsaa kan anvendes endel af de ved Salg af disse Aktier indkomne Beløb.

For hver tre af Aktierne No. 15,201—60,000, der afhændes ved kontant Salg, skal tillige sælges en af Kjøbesumsaktierne No. 12,001—15,200. Beslutter Direktionen og Repræsentantskabet, at ikke flere Driftsaktier skal sælges, udleveres den mulige Rest af Kjøbesumsaktier til disses Eiere.

§ 3.

Selskabets Anliggender ledes af et Repræsentantskab og en Direktion. Repræsentantskabet vælges paa 1 Aar i Generalforsamling — første Gang, naar Driftskapital af Kr. 100,000,00 er reist — og bestaar af 20 Medlemmer, hvoraf mindst 15 vælges blandt de ved Salg af Aktier tilkomne nye Aktionærer.

Derhos vælges 10 Suppleanter. Repræsentantskabet vælger selv sin Formand og Næstformand. For at gyldig Beslutning kan fattes, maa mindst 12 Medlemmer være tilstede.

Repræsentantskabet vælger Revisorer og Decisorer samt meddeler efter deres Forslag Direktionen Decharge for det forløbne Aar. Repræsentantskabet kan naarsomhelst efterse Selskabets Bøger og Beholdninger samt bestemme i Henhold Aarsregnskabet Anvendelsen af Udbyttet. Herved iagttages, at saasnart Selskabets Gevinst overstiger en Dividende af 5 % til Aktionærerne,

tilfalder af Gevinstens Rest 10 % Direktørerne som Tantième, og afsættes mindst 10 % til et Reservefond, indtil dette har naaet 100,000 Kr.

§ 4.

Selskabets Direktion bestaar af 5 Medlemmer, valgte for 1 Aar af Aktionærernes Generalforsamling.

Det første Direktionsvalg gjælder dog ikke længere end til den i § 8 første Passus nævnte Generalforsamling.

Direktionen, der selv vælger sin Formand og Næstformand, har at lede og kontrollere Virksomheden samt i Almindelighed at beslutte og lade udføre, hvad der til Virksomhedens Tarv findes fornødent. Dog kan den overdrage Besørgelsen af de løbende Forretninger til en eller flere af dens Medlemmer, der i saafald tilsiges en vis Godtgørelse, under Forbehold af Generalforsamlingens Approbation.

Udenfor løbende Forretninger skal Direktionens Formand æske samtlige Direktørs Udtalelser om Sagen.

Selskabets Funktionærer ansættes af Repræsentantskabet efter Forslag af Direktionen. Herfra undtages det underordnede Kontorpersonale, Arbeidsformænd og Arbeidere, der ansættes af Direktionen.

Løn bestemmes af den Myndighed, der ansætter.

Direktionens Hovedsæde og Selskabets Hovedkontor er i Kristiania.

Naar en Sag udenfor de løbende Forretninger skal afgjøres, og nogen af Direktørerne har Forfald, indtræder i hans Sted en af Repræsentantskabet, saasnart saadant er valgt. Indtil Valg af Repræsentantskab sker, skal Direktionens Formand i saadant Forfaldstilfælde tilkalde af Selskabets større Aktionærer i dens eller deres Sted, som have Forfald.

§ 5.

Beslutninger i Repræsentantskab og Direktion fattes med simpel Pluralitet. I Tilfælde af Stemmelighed gjør Formandens Stemme Udslaget.

§ 6.

Direktionen kan i Fællesskab med Repræsentantskabet købe nye Anvisninger og Rettigheder til ædle Ertser samt sælge eller opgive enkelte af de Selskabets tilhørende Gruber og Anvisninger og sælge Selskabets faste Eiendomme. Ved Spørgsmaal om saadanne Transaktioner sammentræder Repræsentantskabet efter speciel Indkaldelse fra Direktionen med denne til én Korporation, hvori Sagen afgjøres efter de fleste Stemmer. I Tilfælde af Stemmelighed gjør Repræsentantskabets Formands Stemme Udslaget.

Ligesaa bliver Spørgsmaal om Salg af samtlige Selskabets Gruber og Eiendele at behandle af samme Korporation, men endelig Beslutning om saadant Salg kan alene fattes af Aktionærernes Generalforsamling.

§ 7.

Indtil Repræsentantskab er valgt, udøves dettes Funktioner af Generalforsamlingen eller af et af denne udkaaret Udvalg. I dette Udvalg har hvert Medlem 1 Stemme.

§ 8.

Generalforsamling sammenkaldes af Direktionen, saasnart der er reist en Driftskapital af Kr. 100,000.00, og saavel forinden, som senere, mindst en Gang aarlig.

Paa Forlangende af Eiene af Aktier til Beløb Kr. 20,000.00 maa derhos Generalforsamling sammenkaldes.

Paa Generalforsamling er stemmeberettiget enhver Aktionær, der repræsenterer 40 Aktier som Eier eller Befuldmægtiget. For hver 40 Aktier, som en Aktionær saaledes repræsenterer, tilkommer ham 1 Stemme, dog kan ikke over 10 Stemmer samles paa en Haand.

Paa Generalforsamling afgjøres alle Anliggender efter de fleste Stemmer. Dog kan Lovforandringer eller Selskabets Opløsning ikke besluttet med mindre Pluralitet end $\frac{2}{3}$ af de i Voteringen deltagende Stemmer, ligesom

Forslag herom maa bekjendtgjøres i Forbindelse med Indkaldelse til Generalforsamling.

§ 9.

Til Generalforsamling sker Indkaldelse ved Bekjendtgjørelse paa den Maade, som Direktionen eller Generalforsamlingen maatte bestemme, med mindst 1 Maanedts Varsel.

Hver Generalforsamling bestemmer selv, om dens Forhandlinger skal offentliggjøres.

§ 10.

Indtil Direktionen skrider til offentlig Udbydelse af Aktier, bliver istedetfor Aktiebrev at meddele Interimsbeviser.

X. Selskabets Bestyrelse, Kontor og Bankier.

Selskabets Direktion:

Boghandler G. Kr. Johs. Parmann (f. T. Formand), Høiesteretsadvokat S. Opsahl (Næstformand og Forretningsfører), Dampskibsexpeditør Berg-Hansen (Sekretær), Grosserer J. G. Johannesen og Chemiker C. Doxrud.

Det i Statuternes § 7 omhandlede Udvalg bestaar af:

Fabrikerier Carl A. Olsen, Bryggerierier, N. Magnus Olsen, Bryggerierier E. Ringnes, Agent Reinh. Rognerud, Overretssagfører D. Schwabe-Hansen og Grosserer Einar Simers.

Selskabets Kontor

er hos Høiesteretsadvokat S. Opsahl, Dronningens Gade No. 24, Kristiania.

Selskabets Bankier:

Tho. Joh. Heftye & Søn, Kristiania.

XI. Den stedefundne Aktietegning blandt de oprindelige Interessenter.

(Kfr. Pag. 5.)

Aktietegnernes Navn, Stilling og Bopæl.	Antal Aktier.	Beløb.
A. S. Kjøsterud, Grosserer, Drammen	160	Kr. 4000.00
Erland Kjøsterud, Grosserer, London	160	- 4000.00
Einar Simers, Grosserer, Kristiania	160	- 4000.00
Berg-Hansen, Dampskibsexpeditør, Kristiania	80	- 2000.00
N. Magnus Olsen, Bryggerierier, Kristiania	80	- 2000.00
G. Kr. Johs. Parmann, Boghandler, Kristiania	80	- 2000.00
E. Ringnes, Bryggerierier, Kristiania	80	- 2000.00
S. Opsahl, Høiesteretsadvokat, Kristiania	64	- 1600.00
Nils Christensen, Kjøbmand, Arendal	44	- 1100.00
Nikolay Olsen, Kjøbmand, Arendal	44	- 1100.00
Carl Bock, Norstrand pr. Lian	40	- 1000.00
C. Doxrud, Chemiker, Kristiania	40	- 1000.00
Jonas Frost, Udskiftningsformand, Kristiania	40	- 1000.00
J. G. Johannesen, Grosserer, Kristiania	40	- 1000.00
Carl A. Olsen, Fabrikeier Kristiania	40	- 1000.00
Reinh. Rognerud, Agent, Kristiania	40	- 1000.00
D. Schwabe-Hansen, Overretssagfører, Kristiania	40	- 1000.00
Tilsammen	1232	Kr. 30,800.00

Aktietegning

kan foruden ved personlig Henvendelse ogsaa ske ved Skrivelse til Selskabets Kontor eller Kommissionærer, naar samtidig indsendes kontant en Femtedel af det Beløb, for hvilket man ønsker Aktier. Forsaavidt man ønsker saamange Aktier, at flere kan forenes paa et Aktiebrev, bedes opgivet, paa hvormange Aktiebreve man ønsker det tegnede Beløb fordelt. Som bemærket i Indbydelsen til Aktietegning, kan erholdes udstedt Aktiebreve paa 200 Aktier (Kr. 5000.00) 40 Aktier (Kr. 1000.00), 20 Aktier (Kr. 500.00) og enkelt Aktie (Kr. 25.00). Senere Terminer indbetales, hvor første Termin er erlagt, forsaavidt ikke anderledes bekendtgøres. For Indbetalingerne meddeles trykte Kvitteringer, der erholdes ombyttede med Aktiebreve, naar sidste Termin er betalt.

Blanket til Benyttelse ved Aktietegning.

(Til Fraklipning.)

Til.....

Idet jeg hoslagt fremsender Kr.
beder jeg mig herved tegnet som Aktietager
i Selskabet „Bømmeløens forenede Grubekom-
pagnier“ i Henhold til dets Indbydelse til Aktie-

tegning af..... Februar 1885 for Kr., der

ønskes fordelt paa Aktiebreve saa-

ledes:

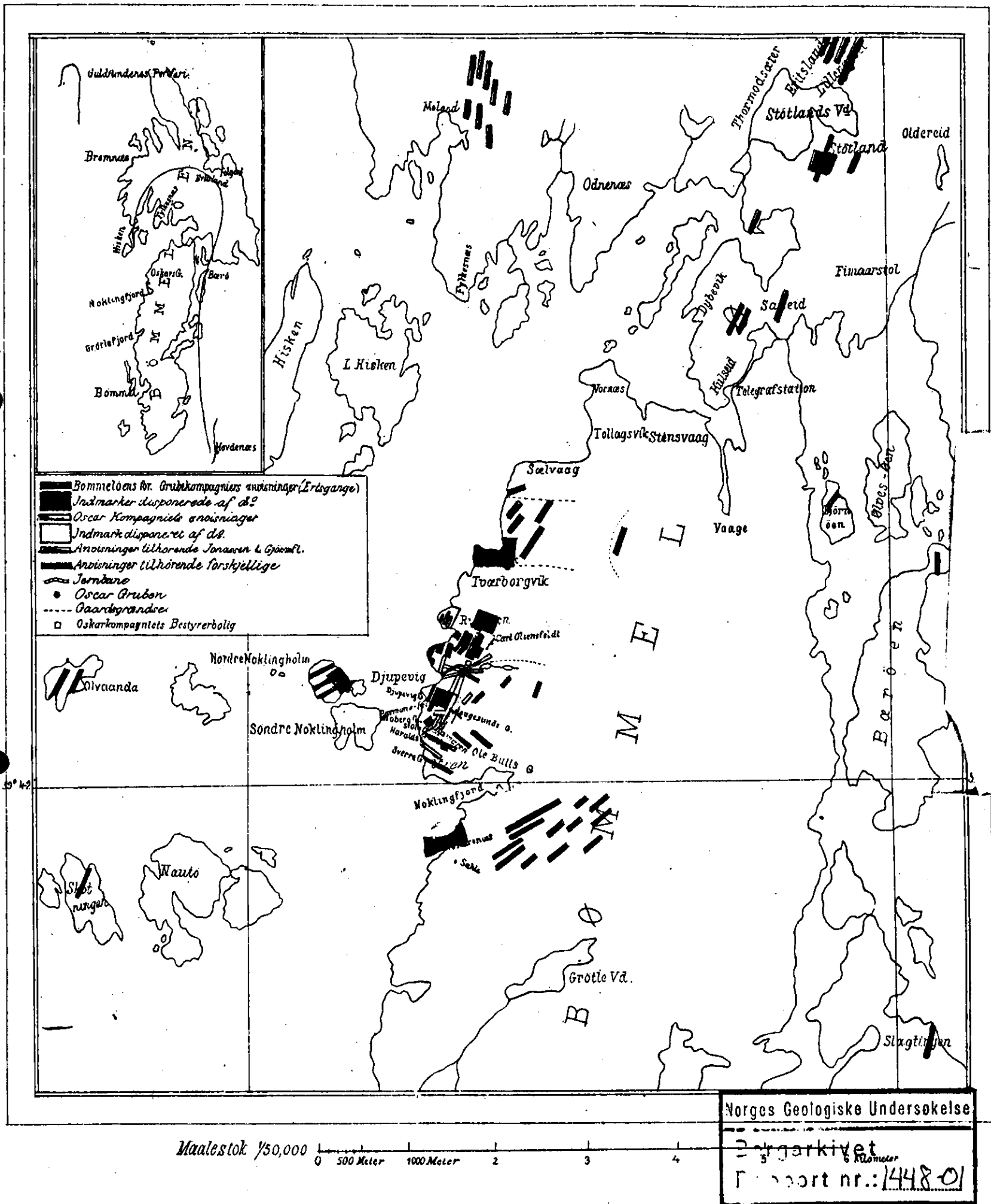
.....
.....

..... den..... 1885

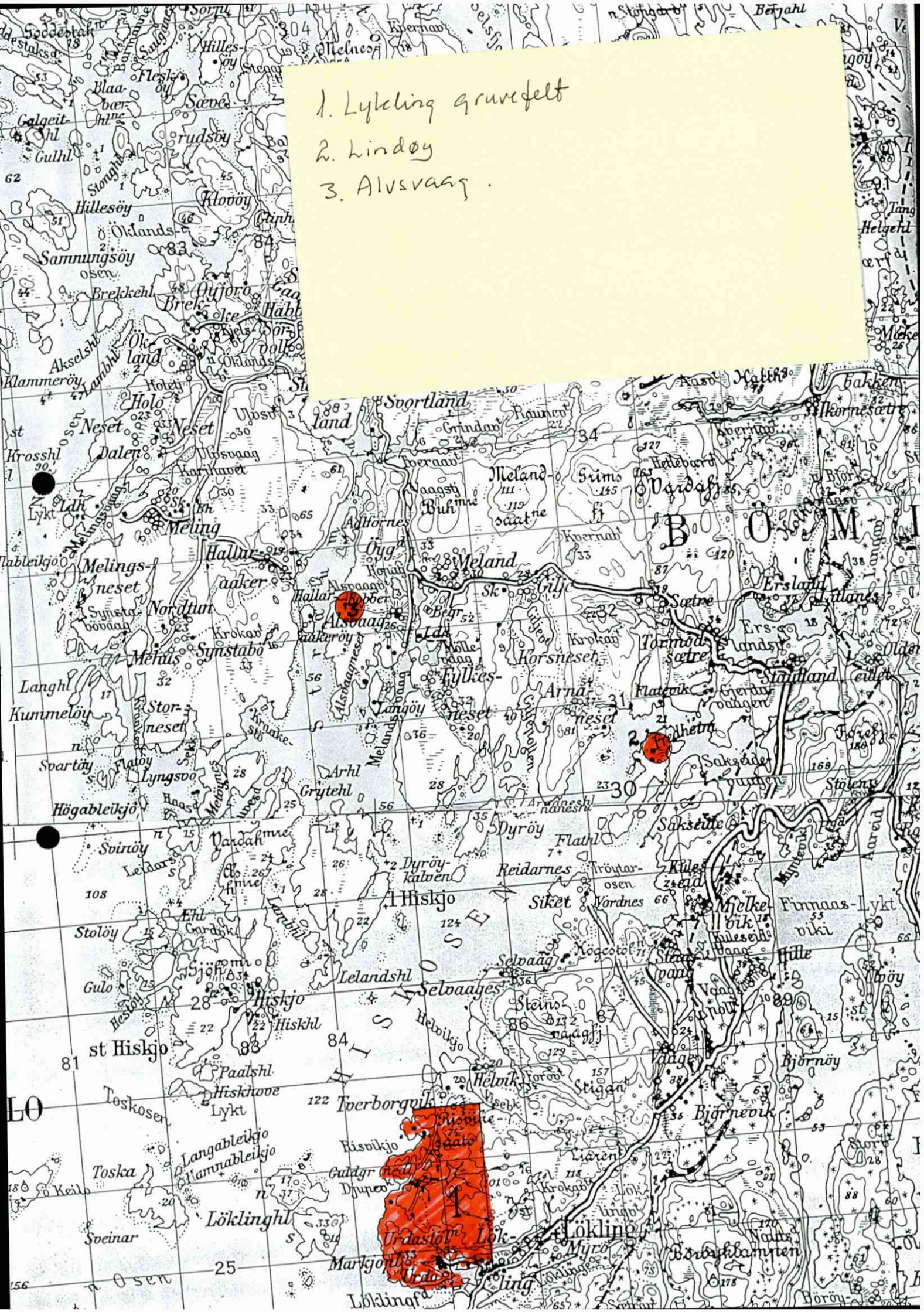
Tydelig Angivelse af Tegnersens Stilling, Navn og Adresse:

.....
.....

Översigtskart over Bönneleöns fornedes grubekompagniers felder.

1. Lykling gravfält
2. Lindøy
3. Alvsvaag.

Tilleg til «Dagbladet».

Oplysninger

Norges Geologiske Undersøkelse

vedkommende

1449

Haugesundsgrubens gulførende Gang

paa

Bømmeløen.

KRISTIANIA.

DAGBLADETS BOGTRYKKERI.
1885.

Af de guldførende Gange, som forekommer paa Bømmeløen, er det kun Haugesundsgrubens Gang, om hvilken Bergmesteren i Distriktet Hr. Bachke i sin officielle Indberetning af 5te November 1884 udtaler, at her burde Skjærpningsarbejderne ophøre og ordentlig Bergbygning begynde.

Til Oplysning om denne Gang hidsættes her, hvad der er anført om denne Gang af forskellige Bergkyndige, der har undersøgt den.

Af Bergmester Bachkes Indberetning af 5te November 1884:

Jonassens Gruber. Af disse, som tidligere have været omtalte, nævnes Haugesundsgruben, hvor Undersøgelsesarbeidet fortsættes. Ikke lidet Guld er vundet fra denne Grube, som maa kaldes en af de mest lovende Forekomster i det hele Felt. Her burde Skjærpningsarbeidet ophøre, og ordentlig Bergbygning begynde med en Feltort efter Strøget fra Kammarbækken, hvorved Vandet vilde faa Afløb og Fordringen lettes.

Af Stipendiat A. Hellands Afhandling om „Guldet paa Bømmeløen“:

En af de smukkeste guldførende Kvartsgange paa Bømmeløen er Haugesunds-Gangen eller, som Stedet ogsaa kaldes, Modumsgravene, den Gang, ved hvilken der allerede i 1862 blev fundet Guld. Gangen, der nu tilhører Hr. Jonassen med flere i Haugesund, ligger neppe mere end nogle hundrede Meter fra Storhougen-Gruben, men den stryger mod S. t. V. og falder i østlig Retning. Kvartsgangen kan her følges omtrent 120 Meter med en Mægtighed undertiden op til 1 Meter, undertiden delt i flere særskilte mindre Gange. I Overfladen gaar der over en Del af Gangen et trangt Gjel eller en Fordybning efter samme. Ved den nordlige Ende sees Gangen at gjøre en liden Bøining, før den kiler sig ud; imod Syd bedækkes den i Strøgetningen. Den omgivende Bergart er Gabbro, i hvilke mørkere og lysere Varieteter hyppig veksler, saa at man kunde tro, at man havde en lagdelt Bergart foran sig. Nær Gangen optræder undertiden Skiferpartier. Mærkelig er Forekomsten af en Grønstengang i den sydlige Del af den guldførende Gang; denne sidste er her delt i tre særskilte Aarer, af hvilke den ene sætter igjennem selve Grønstengangen og Gabbro. Det synes heraf at maatte fremgaa, at de guldførende Gange er yngre end Grønstengangene, eftersom de første gjen-

nemsætter de sidste. I denne Grube er Guld paavist paa 4 særskilte Steder; paa to Steder iagttog jeg Guldet siddende i Dagen i den afdækkede Gang; desuden er flere Guldstuffer komne fra den lille Skakt, som er sænket efter Gangen; videre er Guld paavist ved Vaskning ved Gangens sydlige Ende, hvor der forekommer en Del Blyglands. To ret guldhoidige Kvartsblokke er desuden fundne i Gangens Nærhed.

Da denne Gang har en saa god Udstrækning i Felt, og da Guldet er fundet paa flere Steder, er den en af de Gange i dette Felt, som først og fremst fortjener nærmere at undersøges ved Grubedrift.

Siden min første Befaring af Haugesundsgangen har jeg havt Anledning til endnu engang senere at undersøge den, og Skjærpningsarbejderne har været fortsatte, men med ringe Styrke, udover Høsten. Gangens Længde i Felt har da vist sig at være mere end 120 Meter, og naar mindst op til 200 Meter i Felt. Der er ved disse Skjærpninger derhos fundet Anbrud, der maa betegnes som rige, og hvoraf Prøver er udstillede her i Kristiania.

Kand. min. Vogt ytrer i sin Beretning om Bømmeløens Gange, at det var ham en vis Tilfredsstillelse at kunne notere, at Oscarsfeltet kun er relativt lidet, og at der er et andet Felt, som allerede nu byder i alle Fald lige gode Chancer for en heldig Drift som Udlændingerens Felt. »De Gange, jeg her sigter til, nemlig de tidligere omtalte Haugesunds- og Harald Haarfagergange, er beliggende syd for Oscars Udmaal. Vi har gennemgaaet de nævnte Ganges Længde, Mægtighed samt de geologiske Forhold, hvorunder de optræder. Haugesundsgangen er mindst 200 M. lang, op til ca. 1 M. bred, hvorhos ogsaa den tilstødende Bergart iallefald paa flere Steder er gjen-nemvævet af Kvartsgange og impregneret med Guld. Systematiske Gjennemsnitsprøver af større Masser er heller ikke her blevne udførte, saa med approximativ Sikkerhed kan ikke dømmes om de nævnte Ganges Betydning og Værdi; men da Gangene for det første er tilstrækkelig lange og mægtige, og da der ved de hidtil foretagne provisoriske Mineringsarbejder, iallefald i Haugesundsgangen, er paavist, at Kvartsen paa de undersøgte Steder er jevnt og vakkert impregneret med for Øiet synlige Blade af gedigent Guld, saa maa sluttes, at Gangen er meget lovende. I Haugesundsgruben sees Guld paa to Steder oppe i selve Dagen«.

Bergmester Bachke anfører, at der til denne Tid er anmeldt imellem 1000 og 1200 Skjærp paa Bømmeløen. Som oplysende med Hensyn til disse Forhold paa Bømmeløen hid sættes Stipendiat A. Hellands Foredrag i Kristiania Handelsstands Forening den 21de Marts 1885:

Skjærpningsen og Guldfundene.

De i Jordens Skjød gjemte Ertser og Metaller kan i vort Land Finderen bemægtige sig, naar han iagttager de i Bergværksloven foreskrevne Regler.

Denne Ret til ved Anmeldelse og efterfølgende Muthing at erhverve nye Fund tilkommer enhver, og intet er da rimeligere, end at der bliver gjort en udstrakt Brug af Retten, især da vor liberale Berglov ikke har sat Omkostningerne ved Muthingen synderlig høit.

Efter min Mening er dette Princip om den fri Muthing her hos os rigtigt; thi det fører til, at Folk søger efter Ertser, og om end de fleste søger forgjæves, saa har det dog givet Anledning til ikke saa faa Fund.

Men denne Adgang til at komme i Besiddelse af en hvilkensomhelst rig eller fattig Anvisning har ogsaa en Følge, som jeg især vil henlede Opmærksomheden paa.

Naar der er gjort et nyt Fund af en Erts eller et Metal eller af et nyttigt Mineral, og Fundet er rigt, saa vækkes, som rimeligt kan være, Lysten hos de omkringboende til at gjøre andre lignende Fund. Da nu rige Gange meget ofte forekommer i Selskab med talrige andre Gange af samme Art, men fattige, saa anmeldes der i snesevis og i hundredevis af disse, og de udbydes paa Markedet.

Saaledes var Tilfældet i Sextiaarene, efterat Viksnæs Grube var fundet; ligesaa udbødes efter Fundet af Apatit i Bamble en hel Del værdiløse Apatitgange. Det samme gjentog sig i de følgende Aar, da Nikkelen steg i Pris, og fremdeles efter Fundet af den sølvførende Blyglands i Svenningdalen i Nordland, og endelig efter Guldfundet paa Bømmeløen.

Ved alle disse Leiligheder har der været nogle faa rige eller nogenlunde rige Forekomster, som det har været værd at anvende Penge paa, og saa mangfoldige andre, som var af tvivlsom eller ingen Værdi.

Om de norske Forretningsmænd kan det vistnok i det hele siges, at de har vist størst Interesse for de mange mindre værdifulde Ertsforekomster, som kunde faaes for billig Betaling, og det er i Sandhed mærkværdigt, hvor mange Mennesker, der er her i Landet, som har sat smaa Beløb til paa uberettigede eller yderst tvivlsomme Foretagender.

Til ethvert virkelig værdifuldt Fund svarer der altid en efterfølgende Epidem, der er vel bekjendt under Navn af Skjærpefeber, og Antallet af Skjærp kan blive ubegrændset, da ingen kan forbyde en Mand, der ikke ved bedre, at anmelde det rene Graaberg eller en aldeles værdiløs Gang.

Forsynet med en eller flere Anmeldelser henvender vedkommende Finder sig da til Forretningsmænd i Byerne,

og oplyser, at Anmeldelsen ligger nær ved den eller den bekjendte Grube. Men da Finderen selv ikke har Raad til at drive Anvisningen, saa er han villig til at afhænde den for nogle faa hundrede Kroner. Vedkommende Forretningsmand kjøber da Anvisningen, sætter nogle Mænd til at minere, og naar der saa er skudt bort nogle tusen Kroner, begynder han at blive kjed og henvender sig til Bergmesteren eller Geschworneren, der forklarer, at ingen Erts eller kun Spor af Erts var tilstede, af hvilken Grund han paa det bestemteste vil tilraade at standse Driften.

Dette gjentager sig stadigen, og man tør vel sige, af 500 Anmeldelser, som gjøres, er der i Regelen neppe de 15, som fortjener at undersøges ved en Forsøgsdrift.

Det er ikke min Hensigt med disse Bemærkninger at afskrække Folk fra Skjærpningsforetagender i det hele, men det er min Hensigt at gøre opmærksom paa de Misforstaaelser, som den frie Muthing kan medføre. I og for sig er det jo ikke saa farligt, om en fattig Skjærper i god Tro sælger en værdiløs Anvisning. Pengene bliver i Landet, og det er intet nationalekonomisk Tab. Men Sagen er den, at deslige Handeler synes at være temmelig almindelige, og da bliver denne Trafik skadelig, fordi den svækker Tilliden til Foretagender i Bergværksdriften i det hele. Forholdene i vort Land er for Tiden slig, at det for en Skjærper er taateligt let for en Andel i en Anvisning at rejse en liden Sum til et yderst tvivlsomt eller helt haabløst Foretagende. Men at samle Folk om et større Foretagende, der har Udsigt til at blive rentabelt, synes at være vanskeligere, dels fordi Betingelserne for større Bergværksforetagende i vort Land er lidet udviklede, men maaske endnu mere, fordi Tilliden til Foretagender i Bergværksdriften er svækket ved de talrige mislykkede Skjærpningsforsøg, og fordi vort Land eier meget faa Kapitalister med nogen Erfaring i Bergværksanliggender.

Disse almindelige Bemærkninger vedkommende de ældre Fund her i Landet har jeg gjort for at søge at hindre, at der bliver sat altfor mange Smaasummer overstyr paa Kwartsgange i det kommende Aar; thi efter de mange Prøver, som stadigen bliver mig tilsendte, antager jeg, at vi staar foran en hidsig Skjærpning til Vaaren og til Sommeren; hvis der da anvendes en hel Del Smaasummer til mislykkede Skjærpningsarbejder, medens de ædleste Gange afhændes til fremmede, saa er dette ialtald ikke Bergmændenes Skyld.

Bømmeløens guldførende Gange er saa ofte beskrevne, at jeg ikke vil trætte med en detaljeret Beskrivelse. Det vil fremgaa af de her udstillede Prøver, at der forekommer større Stykker af gedigent Guld, dels sidder Guldet indesprængt i Kvartsen i større og mindre Mængder. Det vil af mange af Prøverne sees, at Guldets ledsages af et

sølvhvidt Mineral: Tellurwismuth. Skjønt dette Mineral vistnok forekommer ved nogle Gruber, t. Ex. ved Fluviana i Virginien, saa er det dog en saavidt sjelden Led-sager af Guld, at man ved Hjælp af det med temmelig stor Sikkerhed kan gjenkjende Bømmeløens Guldstuffer fra andre Grubers.

Af de mange Gange, som forekommer paa Bømmeløen, har Opmærksomheden fortrinsvis fæstet sig ved tre, Oskar Grubens Gang, Haugesundsgruben og Harald Haarfagre. Af de Gange, som er i Nordmænds Besiddelse, har jeg i en Afhandling om Guld paa Bømmeløen fortrinsvis henledet Opmærksomheden paa de to sidstnævnte Gange, og min Opfatning af disse Gange deles af de bergkyndige Folk, som har seet dem. Bergmester Bachke, der henviser til mine Udtalelser om disse Gange, ytrer specielt om Haugesundsgruben, fra hvilke de fremlagte Stuffer skriver sig, at her burde Skjærpningsarbejdet ophøre, og ordentlig Bergbygning begynde med en Feltart efter Strøget fra Kammarbækken, hvorved Vandet vilde faa Afløb og Fordringen lettes. Hvad der gjør Driften paa en Gang med Stuffer som Haugesundsgruben saa særdeles tillokkende, er den Omstændighed, at der kun skal nogle faa Kubikmeter af saadan Malm til for at betale Anlægget flere Gange. De andre Bergmænd, der udtaler sig om Gangene paa Bømmeløen, saaledes Hr. N. Buchholdt og Kand. min. Vogt, henviser ogsaa til de tre nævnte Gange som de fornemste.

Flere Ejere af Kvartsgange har henvendt sig til mig med Anmodninger om at støtte Grubeforetagender paa Bømmeløen. Uagtet jeg erkjender Berettigelsen af Forsøgsdrift paa de Kvartsgange, hvori Guld er paavist, saa har jeg altid været af den Mening, at man allerførst burde se til at faa Driften istand paa den Gang, der allerede ved de smaa Skjærpningsarbejder har leveret saa rige Stuffer. Uagtet jeg saaledes erkjender Berettigelsen af en Forsøgsdrift paa nogle af de Gange, som ejes af de forskellige Selskaber, som til Exempel Bergens Grubekompanier, Bømmeløens forenede Grubekompanier, saa har jeg dog, naar jeg er blevet raadspurgt, altid fortrinsvis henledet Opmærksomheden paa Haugesunds Grubens Gang, idet jeg med Bergmesteren mener, at her er paavist saa vidt meget Guld, at Skjærpningsarbejderne burde ophøre og afløses af en ordnet Grubedrift. Det er Forskjellen mellem disse forskellige Gange, at der ved Haugesundsgrubens Gang tør tilraades Anvendelsen af en større Kapital til Bergværksdrift, medens Driften paa andre Gange foreløbigt ialfald bliver en Forsøgsdrift spredt over et stort Antal Skjærp.

Det i fast Fjeld forekommende Guld forlanger en ordnet Bergværksdrift, i Modsætning til det alluvialt fore-

kommende, som kan vaskes ud af Sanden med meget simple Redskaber. Ved disse Gange derimod maa Guldet vindes ved Bergværksdrift, og det udvundne Guld, der er indsprængt i Malmen, maa pukkes og vaskes. Der fordres hertil de foreløbige Udgifter til et Pukværk og til selve Bergværksdriften, indtil det indvundne Guld kan afhændes.

Forøvrigt indeholder denne Drift paa guldførende Gange ingen særegne Vanskeligheder.

Hvis der til Udvindingen af Guldet ikke behøvedes et første Anlæg af et Pukværk, antager jeg, at man kunde begynde Afbygningen af en saavidt rig Gang som Hauge-sundsgruben uden nogen større Driftskapital. Men den udvundne Malm vil ikke kunne tilgodegjøres uden Pukning og efterfølgende Vaskning over Kobberplader overstrøgne med Kviksølv.

Man har ved en saadan Drift Anledning til paa Forhaand at sikre sig, at det Pukværk eller Vaskeri, man faar, er i god Stand. Der gives nemlig nu Fabriker, hvis Specialitet det er at levere de Maskiner og Indretninger, som er fornødne til Opredning eller Vaskning af Ertsen. De opfører disse Pukværker helt færdige og overtager Garanti for dem i en vis Tid. Hvor man ikke befinder sig i et gammelt Bergværksdistrikt med øvede Folk, der er denne Fremgangsmaade sikkerlig den bedste og mest praktiske.

Større Elve findes ikke paa Bømmeløen, og det kan paa sine Steder have sine Vanskeligheder at komme til at disponere over det til Vaskningen af Ertsen nødvendige Vand. Men bortseet fra, at man i dette kuperede Terræn med den store Nedbør kan skaffe sig Vand ved at opføre Damme, saa har man altid, hvor Gruberne til ligger som her meget nær Søen, Adgang til at pumpe det, Vaskningen fornødne Vand op fra Havet.

Det er en almindelig Erfaring, at ikke alle Gange af samme Art i samme Egn er lige ædle eller rige.

Af Kvartsgange har vi Hundreder, ja Tusinder i vort Land, men kun i saare faa er Guld paavist, og af dem i hvilke Guld er paavist, er sikkerligen Mængden af ædelt Metal højest forskjellig. Men inden en Gruppe af Gange af samme Art har man ved et nyt Fund kun den simple Regel at følge, at den Gang bør først bearbejdes, hvor den bedste Malm findes. Giver den bedste Gang et betydeligt Overskud, saa har man derved faaet Midler ihænde til at anvende noget af Overskuddet til at erhverve nye Gange til Forsøgsdrifter. Men Bergværksdriften vil aldrig faa Fremgang i Norge, hvis vi spreder Kraften rundt omkring paa tvivlsomme Foretagender, og ikke gjør nogen Anstrengelse for at beholde for vort Land de Gange, der efter de Bergkyndiges Mening giver Haab om et stort, ja rigt Udbytte.

Undertegnede Eiere af Haugesundsgrubens guldførende Gang

paa Bømmeløen med tilstødende Grubefelter tillader sig herved fremdeles at indbyde til Dannelse af et Aktieselskab til Overtagelse og Drift af nævnte Gang med Aktiekapital Kr. 560,000 fordelt paa 5600 Aktier à Kr. 100.

For Overdragelse til Selskabet af nævnte Gang med Udmaal af 280 Meters Længde tilligemed sammes Fortsættelse efter Muthingsbrev af 16de Juni 1884 samt de tilstødende udmaalte Felter (»Jonassens Grube« og »Eidsvold«) tilkommer os af Aktiekapitalen Kr. 260,000, medens Resten Kr. 300,000 bliver Selskabets Anlægs- og Driftskapital.

Af Overdragelsessummen overtage vi for Kr. 50,000 i Aktier; Resten Kr. 210,000 bliver at betale kontant 1 Maaned efter Selskabets Konstituering mod Overdragelse af gyldige Hjemmelsdokumenter.

Af de tegnede Aktiers Beløb bliver Halvdelen at indbetale, saasnart Selskabet er konstitueret, Resten efter den af Generalforsamlingen valgte Direktions nærmere Bestemmelse.

Konstituerende Generalforsamling vil blive sammenkaldt i Christiania, saasnart Aktier til et Beløb af Kr. 500,000 er tegnet. Udkast til Statuter vil blive Generalforsamlingen forelagt. Paa den konstituerende Generalforsamling har

Eiere af	1—10 Aktier	1 Stemme.
—	11—50 do.	2 Stemmer.
—	51 do. eller flere	3 Stemmer.

Aktietegningen afsluttes den 15de Juni førstkomende og er kun bindende, forsaavidt Aktiekapitalen til den Tid er fuldt tegnet. Vi forbeholde os Ret til tidligere at inddrage Listerne, saafremt Kapitalen før nævnte Datum er tegnet.

I Tilfælde af Overtegningen forbeholde vi os Ret til forholdsvis at afkorte Beløbet for de større Aktietegners Vedkommende.

Som vor Hovedkommissionær for Aktietegningen har vi antaget Hr. Overretssagfører F. A. Krog i Christiania (Kontor Torvgaden No. 3), der paa Anmodning vil give yderligere skriftlige eller mundtlige Oplysninger.

Christiania den 26de Marts 1885.

Joh. Jonassen. Adolf Jonassen. Joseph Baddeley.

Lister til Aktietegning er udlagt:
i Christiania Handelsbank, Prindsens Gade No. 9,
hos Vexelmægler J. M. Nielsen, Prindsens Gade No. 6,
• Overretssagfører F. A. Krog, Torvgaden No. 3.

3 N. Hagen

Bergens Geologiske Undersøkelser
Arkivet
Rapport nr.: 1477

ALSVAAG

Ba. nr. 262

1905 29 Juli blev i Følge med Formanden befaret nogle Kobber-anvisninger beliggende paa Gaarden Alsvaag paa Bømmeløen hvor Forsøgsdrift f.T. foretages af Hr. Disponent Carl J. Christensen, Bergen. Anvisningerne ligger i nordøstlig Retning fra de gamle Gruber og synes at være Paralelforekomster til disse. Den framherskende Bergart synes at være en Gabbroart hvori Kobberforekomsterne er indleiede.

No. 1.

Gangstøvikens Skjærp.

Strøg NV-SØ, Fald ca 45° mod SV øverst, længere nede steilere.

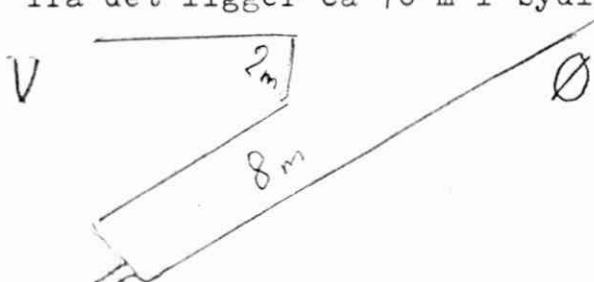
Bergart grøn Kloritholdig Skifer. Kobberkisses indsprængt og i Striber i Bunden og Synkens Sider i en Bredde op til 2 m.

Malm
det.

No 2.

Gangstømyrens Skjærp antages at være Fortsættelse af No. 1. hvorfra det ligger ca 70 m i sydl. Retning. Strøg NNØ-SSV med ca 45° Fald mod Vest. Bergart som forrige. Malm saaes i et Par Striber ved Liggende.

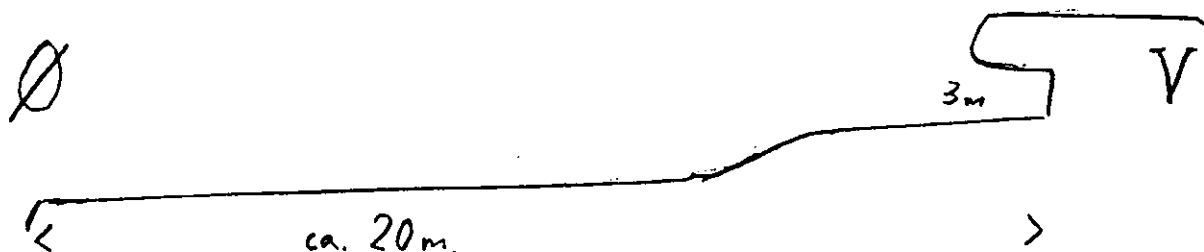

No. 3.

Giljø Skjærp paa vestre Side av Klemdalshaugen. Strøg NV-SØ med Fald mod SV. En Synk ca 3 m dyb med Vand over Bunden, hvori ca 30 cm Malm skal staa. Noksaa pen Malm saaes skeidet.

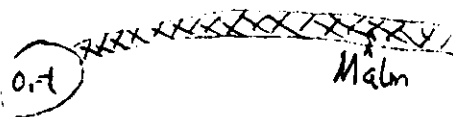
No. 4.

Christensens Skjærp i sydøstre Kant af Klemdalshaugen. Her er drevet en længere Dagskjæring der mod Vest gaar over i en liden Ort.

I Orten Strøg NV-SØ med Fald mod SV. I den nordøstlige Side saaes ca 0,30 m bred rig Malm i Taget, som synes at gaa ud efter Faldet. Udenfor Orten synes Strøget at være NNØ-SSV og Faldet østligt.

Her er utbrudt ikke lidet, særdeles vakker Malm, bestaaende tildels af ganske ren Kobberkis. Mægtighed af Malmen i Skjæringen kunde ikke sees, men der er ingen Grund til at tro at den ikke skulde fortsætte nedover.

No. 4 ligger antageligt ca 200 m i SØ fra No 1. Giljeskjærpet imellom. En af de gamle Gruber havde været lænsset, Malm saaes ved Dagåbningen og skal anstaa i Gruben ca 1 m mægtig af ca 3 % Gehalt. De nye Forekomster synes meg lovende, men specielt paa No 4 maa afsynkes for at konstatere at Malmen gaar mod Dybet.

Rapport over nogle skjærp paa

R ø m m e l ø e n .

RISDAL ved VJØRNVIK ligger i gaarden Bjørnviks udmark. I nordkant af Knutdalshaugen, ret vest for sydspidsen af Bjørnøen. 100 meter fra fjorden og 30 m.o.h. Kwartsgang ca 1 m. mægtig. Strøg SW-NE og fald ca 70 grader mod NW. Af berghalden sees, at der har forekommet kobberfri svovlkis. Med sikkerhet kunde, der ikke konstateres nogen større mægtighed end 1 cm. Svovlkisen har sikkerlig forekommet i den nu forvitrede sprække, som er angivet paa profilskizzen. Der er drevet en strosse af 4 m. høide efter kvartsgangen - sikkerlig af guldsøkere i guldfieberens tid. Malinger med mine instrumenter viste ikke nogen malm af betydning. Maaske en halv km eller lidt mere i ca WSW retning fra dette skjærp fandtes to kvartsgange eller kvartsudskillinger, hvori var sat et enkelt skud. Disse to forekomster (?) er muthede i 1885 og senere holdt i frist af E.A.Wolf, Bergen. Prøvestuffen anføres at have været blyglans. Jeg kunde dog ikke se spor af blyglans - derimod en smule svovlkis. Det hele er saa meningsløst, at jeg ikke engag fandt det umagen værd at foretage mine maalinger.

HILDE ligger ca 300 m i SE-retning fra telegrafstationen ved kullessidkanalen. Det var sat et enkelt skud eller to paa to forskjellige steder. Forekomsten er muthet af en forretningsmand i Christiania som kobberkismalm. Jeg kunde imidlertid kun se en ubetydelig smule svovlkis. Mine maalinger ved det ene skjærp viste, at malmen er rent lokal.

Alle disse 4 skjærp er sikkert uden all interesse.

Stord den 14de mai 1909

Chr. A. Münster (s).

Prospectus

for

Bømmeløens norske Grubecompagni.

Norges Geologiske Undersøkelse

Bergarkiv

Rapport nr: 1492

Undertegnede Eiere af endel guldholdige Felter paa Bømmeløen indbyde herved til Actietegning af samme i Overensstemmelse med vedlagte Statutter.

Med Hensyn til den Maade, hvorpaa vi har tænkt at ordne os med Driften, skal vi tillade at oplyse:

De Felter, som vi i nærmeste Fremtid har tænkt os som Gjenstand for Drift, ere beliggende i udelbar Nærhed af Oscar Gold Mining Co. Gruber og i ca. 100 m. Afstand fra Hovedgruben. Den længste Transport fra Felterne til Vadskeriet, der tænkes opsat i Tverborgvik, hvor Vandkraft haves, vil blive ca. 700 m., dog er at bemærke, at en stor Del af Felterne ligge nærmere. Foruden disse paa Gaarden Tverborgviks Grund liggende Felter vil ogsaa det vordende Grubecomp. blive Eier af et mindre Antal Skjærp paa Bømmeløen, hvor Guld er fundet.

I enkelte af Felterne er foretaget mindre Mineringsarbejder, hvorved synligt Guld er paavist.

Da der endnu ingen Drift har fundet Sted paa vore Felter, kunne vi ikke opgive, hvor stor Guldgehalt, der vil kunne paaregnes af det udbrudte. Vi kunne i saa Henseende kun henholde os til Udtalelser af Fag- og Videnskabsmænd, der have gjort Guldforekomsten paa Bømmeløen til Gjenstand for Forskning, og navnlig ville vi henvise til Herr A. Hellands Skrift „Guldet paa Bømmeløen og dets Gange“. Efter dette tør vi med Sikkerhed antage, at der maa kunne paaregnes et Udbytte af 15 Gr. Guld pr. Ton af Vadskegodset foruden det, der vil erholdes af Haandstene (d. e. Stykker, hvori Guldet er synligt.) Saa-vel Bergmester Dahl som Helland have ifl. ovennævnte Skrift for Oscarsgruben fundet en Gjennemsnitsgehalt af over det dobbelte. Gaaende ud fra den antagne Gehalt af 15 Gr. Guld pr. Ton opstille vi nedenstaaende Overslag for en eventuel Drift pr. Dag.

5 pCt. Renter af Kr. 300,000.00	pr. Dag	Kr. 50.00
Udbrydning af 15 Ton	—	100.00
Transportomkostninger	—	15.00
Opberedning	—	30.00
Raffinering	—	10.00
Administration	—	20.00
Div. Udgifter	—	15.00

Kr. 240.00

15 Tons à 15 gr. Guld = 225 gr. Guld pr. Dag.

225 gr. Guld à 2.40 = 540 Kr. pr. Dag.

Efter dette bliver altsaa Udbyttet pr. Dag Kr. 540 + 240 = 300 Kr. Det aarlige Udbytte pr. Actie uden Renter bliver Kr. 30.00, med Renter Kr. 35.00.

Bergen den 20de October 1884.

Mathias P. Friele.

A. Rasmussen.

Claus Hansen.

A. Eliassen.

Hans O. Hansen.

Bergens B-v. selskab

15 gr.

Af Hr. Math. P. Friele er jeg anmodet om en Udtalelse angaaende de paa Tverborgvik paa Bømmeløen beliggende Ertsfeldter, hvorpaa han har erholdt Muthing og Udmaal.

Jeg skal i saa Henseende først oplyse om, at der paa nævnte Ertsfeldter endnu ingen Undersøgelsesarbejder ere foretagne og at jeg saaledes intet har at støtte mig til, naar det gjælder en Erklæring om sammes Drivværdighed. Jeg kan kun henholde mig til Analogier hentede fra det i den umiddelbare Nærhed liggende Oskar Goldmining Compagnies Grubefeldt. Da Forholdene i mineralogisk Henseende her ere ganske de samme som i Hr. Frieles Feldter, antager jeg at disse med Hensyn til Udbyttet af Guld fuldstændig have de samme Changer som Goldmining-Compagniets, og at de ville dele Skjæbne med dette.

Bergen den 20de Oktober 1884.

C. B. Johnsen,
const. Geschworne.

Paa Anmodning af Hr. Math. P. Friele skal jeg udtale, at jeg finder den Rentabilitetsberegning, som Indbyderne til Aktietegning i „Bømmeløens Norske Grubecompagni“ har indtaget i sin Prospectus, — rimelig, forudsat at man kan paaregne den Guldgehalt af 15 Gram pr. Ton ndbrudt Gods, hvorpaa Calculen er baseret. Som jeg forud har erklæret, antager jeg, at man i Indbydernes Feldter i Tverborgvik har de samme Changer til at finde Guld som i Oskar Goldmining Compagnies Grube, da de ligge denne ganske nær og have de samme mineralogiske Forhold.

Trondhjem den 14de November 1884.

C. B. Johnsen,
const. Geschworne.

Paa Opfordring meddeles, at de Hr. M. P. Friele tilhørende paa Tverborgvik Gaards Grund beliggende Erts gange, som jeg har haft Leilighed til at befare, i sine geologiske Forholde ere lige de bekjendte guldførende Gange paa Bømmeløen. Angaaende deres mulige Gehalt af Guld har jeg ikke haft Anledning til at anstille nogen Undersøgelse.

p. t. Throndhjem den 14de Novbr. 1884.

A. S. Bachke.

Throndhjem den 12te Novbr. 1884.

Ifølge Anmodning fra Hr. Grubeeier M. P. Friele fra Bergen om en Udtalelse angaaende hans Ertsfeldter paa Gaarden Tverborgsviks Grund — Finaas Herred, Bømmeløen — skal jeg tillade mig at bemærke følgende:

Angaaende Drivværdigheden af disse Feldter kan ingen bestemt Erklæring gives, da til Dato ingen Undersøgelsesarbejder ere foretagne, men maa man ved Bedømmelsen af Feldterne henholde sig til det i umiddelbar Nærhed liggende Oscar Gold Mining Co.s Grubefeldt, der saavel i geologisk som mineralogisk Henseende er analogt med Hr. Frieles Feldter og saaledes med Hensyn til Udbytte af Guld fuldstændig maa have de samme Changer som Oscar Gold Mining Co.et, hvor Udsigterne ifølge de sidste Efterretninger skal være særdeles lovende.

J. E. Berg,
Bergingenieur.

Throndhjem den 10de Octbr. 1884.

Hr. Grubeeier M. P. Friele.

Bergen.

Af de mig tilsendte Prøver holdt:

No. 1 indeholdt 12 gr. Guld pr. Ton.

No. 2 Parallelgangen 29.3 gr. Guld pr. Ton.

Analyseret ved Throndhjems tekniske Lærestalt.

J. E. Berg,
Bergingenieur.

Til

Aktionærerne i „Bømmeløens forenede Grubekompagnier“.

Direktionen giver sig herved den Ære at afgive Beretning om Selskabets Virksomhed i det fra Generalforsamlingen, 20 Juni 1885 forløbne Aar og nuværende Stilling.

Som meddelt ved forrige Generalforsamling udgjorde

Aktietegningen efter de da foreliggende Opgaver	Kr. 153,425.00
Senere er tilkommet	„ 58,875.00

● udgjør Aktietegningen pr. $\frac{31}{100}$, 86 (cfr. omstaaende Status). Kr. 212,300.00
 Herpaa rester pr. samme Dato Indbetaling paa flere Terminer (for en større Del dog for sidste Termin) Kr. 38,080.00, hvoraf som nedenfor antydte ca. Kr. 10,000 antages muligens ikke at ville indgaa.
 Af Selskabets Midler er i det forløbne Driftsaar medgaaet. Kr. 81,997.06
 hvoraf bl. a. til Indkjøb af nye Felter Kr. 14,375.13, til Indløsning af Aktier, i
 Henhold til Statuternes § 2, Kr. 25,543.73, og til Arbeidsudgifter i Gruberne
 (se nedenfor) Kr. 21,031.37.

Selskabets beholdne Kapital pr. $\frac{31}{100}$, 86, (se Status) udgjør „ 105,829.91

Af Selskabet nominelle Aktiekapital 60,000 Aktier á 25 Kr., paa Basis af hvilken Selskabet er dannet, er med en rund Sum indtil $\frac{31}{100}$, 86 optaget 24,000 Aktier — Kr. 600,000.00, hvoraf altsaa kontant tegnet Kr. 212,300.00.

Felternes Kostende, der ved forrige Generalforsamling udgjorde	Kr. 419,091.27
er ved nye Indkjøb og Erhvervelser — se ovenfor — øget med	„ 14,375.13

Felternes samlede Kostende er saaledes nu. Kr. 433,466.40

Siden forrige Generalforsamling er arbejdet i nedenstaaende Felter med en Styrke fra

15 til 35 Mand¹⁾, og udgjør Arbeidsudgifterne til 31 Mai 1886 følgende:

Parmanns Gang	Kr. 660.19	Transport	Kr. 13,288.66
Ura Gang	„ 21.71	Carl Olsens Gang No. 3	„ 320.96
● Ilvigs Indmark	„ 14.27	Sæhle Sænket	„ 240.45
St. Halvards Gang.	„ 201.38	Glück auf	„ 1,142.89
Klobergs Gang	„ 73.44	Saxeid	„ 292.22
Samsons Gang	„ 15.50	Mekjæremyr	„ 184.81
Risvigsaae No. 3	„ 917.34	Indgjærdede Grube No. 1.	„ 1,496.64
Nøklingsholm	„ 963.54	Bendigo No. 1	„ 1,814.04
Nordrenæs Indmark	„ 50.90	Indgjærdede Grube No. 2	„ 327.31
Nordrenæs og Sæhles Udmark	„ 158.73	Halvard Aarstensens Skjærp	„ 56.69
Nordstillekleiv	„ 520.96	Præstebaaten	„ 69.80
Carl Olsens Gang No. 1	„ 5,452.50	Aamodts Skjærp	„ 751.06
Risvigsaaehougen	„ 6.31	Bendigo No. 2	„ 915.24
Risvigsaaebrækken	„ 6.31	Stoutlands Indmark	„ 1.50
Aabeshaugen	„ 1,109.94	Udslettenæset	„ 62.20
Carl Olsens Gang No. 2	„ 3,115.64	Farovas-Bækken	„ 66.90
Transport	Kr. 13,288.66		Kr. 21,031.37

¹⁾ Siden medio December 1885 er Arbejdestyrken besluttet indskrænket til 15 Mand, der er det Minimum, som den daværende Arbeidsbestyrer fandt nødvendigt for Arbejdets planmæssige Fortsættelse.

Som meddelt i Direktionens Cirkulære af 30te September f. A., til hvilket henvises, har Hr. Hyttemester Stalsberg i sin under 29 Juli f. A. afgivne Erklæring fundet Gehalten i den af ham prøvede Erts (ca. 1 Ton fra Carl Olsens Gang) at indeholde mindst 95 Gram fint Guld pr. Ton og Hr. Ingeniør MunkteU, Chef for den metallurgiske Afdeling ved det i Fahlun værende Kobberværk, Gehalten i den ham i Aug. f. A. sendte Kvartsprøve (170 Kg.) 30 Gram Guld og 3 Gram Sølv pr. Ton. Senere blev af Hr. Bergkand. Johan H. L. Vogt udtaget en Gjennemsnitprøve af et større Kvantum Kvarts, hvilken Prøve fordeltes i 2 Dele, hvoraf den ene Del (3 Kasser) sendtes til Hr. Hyttemester Stalsberg, den anden (ligeledes 3 Kasser) til Hr. Ingeniør MunkteU til Undersøgelse. Den første fandt Guldgehalten at svare til 78 Gram Guld pr. Ton, medens den sidste meddeler, at en fuldstændig Opberedning af den, ham tilsendte Prøve viser 83 Gram Guld pr. Ton. (Se den trykte Dokumentsamling Pag. 13—17¹⁾).

Et Par af Hr. MunkteU foretagne Analyser af Erts fra „Bendigo“ har vist resp. 1 à 2 Gr. og 21.9 Gram Guld pr. Ton (Se Dok. Pag. 91).

Paa Direktionens Anmodning gjorde Hr. Bergingeniør MunkteU i Oktober f. A. en Reise til Bømmeløen for at tage Selskabets Felter i Øiesyn og for eventuelt at give Plan og Overslag for Anlæg og Opberedning efter sin patenterede Chlormethode.

Af Direktionens Medlemmer har DHr. Advokat S. Opsahl og Kemiker C. Doxrud personlig befaret Selskabets Felter og Anvisninger paa Bømmeløen.

Da de efter Direktionens Cirkulære af 30/9, 1885 vundne Erfaringer om Selskabets Felter (rettere blot Carl Olsens Gang) syntes at opfordre til Overgang til rationel Drift, fandt Direktionen, efterat Aktietegningen var saavidt fremskreden, at Værksanlæg i mindre Maalestok fremstillede sig som en Mulighed, at burde indhente bergkyndiges Udtalelser om dette Punkt. Man henvendte sig i den Anledning til DHr. Bergmester Bachke, Kandidat i Mineralogi Johan H. L. Vogt og Bergingeniør H. MunkteU (Se Dok. Pag 29).

Da disse Herrer, efter hvad man ogsaa delvis af tidligere Udtalelser vidste, i mere eller mindre Grad syntes at anbefale Overgang til rationel Bergværksdrift af Selskabets Felter, hvilket ogsaa fra et rent forretningsmæssigt Standpunkt frembød sig som en nærliggende og hensigtsmæssig Maade for Selskabet til at løse sin Opgave paa, og navnlig tilraadede Ansættelse af en kyndig Bergmand til Bestyrer af Selskabets fremtidige Arbejder, besluttede man i December f. A. at avertere efter en til dette Øiemed skikket bergkyndig.

Svar fra de ovenfor nævnte Herrer var da dels allerede indløbet eller indløb strax efter. Disse Erklæringer (Dok. P. 33—47) var imidlertid ikke af den Beskaffenhed, at Direktionen uden videre kunde bringe de bergkyndiges Raad og Forslag i Udførelse. Direktionen blev nødt til, efter Evne, kritisk at drøfte og veie Stillingen, saaledes som den forelaa efter disse Udtalelser, og dette var sandelig ingen let Opgave for Direktionen, hvis fleste Medlemmer maa tilstaa sig ganske usagkyndige i den paagjældende Materie.

De bergkyndiges Erklæringer fremkaldte nemlig hos Direktionen Tvivl om, hvorvidt det eneste Felt, der forelaa saaledes oparbejdet, at man kunde danne sig nogen berettiget Mening om samme, var tilstrækkelig saavel med Hensyn til Guldindhold som Malmmasse til derpaa at basere Drift med Anlæg af Værk. Ja denne Tvivl fremtraadte hos enkelte af Direktionens Medlemmer som Sandsynlighed for, at Gangen var utilstrækkelig i nævnte Henseende.

Der var jo ogsaa en anden Side af Sagen, som laa fjernere for de bergkyndige, men som det netop tillaa Direktionen at overveie og drøfte, og det var det særdeles vigtige Spørgsmaal, om Selskabet havde økonomisk Evne til at bære frem en rationel Drift med Værksanlæg, et Spørgsmaal, hvis Besvarelse for enkelte af Direktionens Medlemmer stillede sig som mere eller mindre tvivlsomt, medens en rent ud besvarede samme benægtende.

Det tiltrænger naturligvis ingen Paaavisning, at de to her paa pegede Spørgsmaal er af en saadan fundamental Betydning, at hvert af dem, om man giver feil i deres Besvarelse, spiller om Selskabets Existents. Det vil derfor ogsaa være selvforstaaet, at Direktionen, der som Fuldmægtig er sat til at

¹⁾ Direktionen har til Veiledning for Aktionærerne samlet de fleste Dokumenter og Forhandlinger vedkommende Spørgsmaalet om Værksanlæg i en Brochure, der er at faa paa Selskabets Kontor. Direktionen maa ellers henvise de Aktionærer, der ønske yderligere Besked om dette Spørgsmaal, som man i denne Beretning naturligvis ikke har kunnet give nogen udtømmende Behandling til denne Dokumentsamling.

raade over andres Midler, har følt den allerstørste Opfordring til at skjænke disse Spørgsmaal en saa samvittighedsfuld og indgaaende Overveielse, som det har været den muligt.

Man gik naturligvis først løs paa Pengespørgsmaalet, men under Overveielserne heraf opkom imidlertid et Spørgsmaal, der strax viste sig at kunne blive en absolut Hindring for enhver Etableren af rationel Drift med Anlæg af Værk m. m.

Alle bergkyndige, som herom havde udtalt sig, synes at have været enige om, at rationel Drift ialfald ikke kunde iværksættes med mindre Kapital end 100,000 Kr., og efter den passerede Aktietegning havde det aldrig faldt nogen af Direktionens Medlemmer ind at tvivle om, at Selskabet ogsaa mindst disponerede dette Beløb, som derfor i Henvendelserne til de bergkyndige var bleven nævnt som disponibelt. Men nu blev det forebragt Direktionen, at enkelte af de oprindelige Interessenter skulde paastaa, at deres Ret — i Henhold til Aktie-Indbydelsen — skulde gaa ud paa af den tegnede Aktiekapital (der pr. 1ste Januar 1886 udgjorde Kr. 209,575.00) at faa sig udbetalt som Afdrag paa den dem tilkommende Kjøbesum 25 pCt. eller Kr. 52,393.75.

Ifølge Forretningsførerens Status udgjorde pr. 1ste Januar 1886 det Beløb, hvorover Selskabet vilde kunne disponere, om alle de tegnede Beløb tænktes indgaaede i sin Helhed . . . Kr. 141,353.75
Skulde nu herfra gaa de ovenfor nævnte 25 pCt. 52,393.75

vilde Selskabet faa tilbage . . . Kr. 88,960.00

Og skulde man saa endvidere regne, at endel — 5 pCt. — af den tegnede Aktiekapital, af forskellige Grunde maatte forudsættes ikke at ville indgaa, saa vilde yderligere fragaa 10,478.75

saaledes at Selskabet kun vilde have tilbage . . . Kr. 78,481.25

Under disse Omstændigheder fremstillede det sig som en paatrængende Nødvendighed for Direktionen først og fremst at bringe Selskabets retlige Stilling ligeoverfor de oprindelige Interessenter fuldstændig paa det rene, forinden Beslutning om Iværksættelse af rationel Drift og Værksanlæg fattedes.

Man indgik strax med en skriftlig Henvendelse (Dok. P. 69) til de oprindelige Interessenter, men først nu nylig er det efter mange Forhandlinger lykkedes at bringe denne Sag i en saadan Stilling, at den kan siges ikke at danne nogen absolut Hindring for en fri Afgjørelse af Spørgsmaalet om Drift m. m., idet alle de oprindelige Interessenter — paa en nær — har sluttet sig til den Forstaaelse af Forholdet, at de 25 pCt. kun skal beregnes af den Del af den kontant tegnede Aktiekapital, der overskyder de første 110,000 Kr. (cfr. Dok. P. 75).

Sagen var imidlertid allerede tidligere kommet i en saadan Gjænge, at man ikke troede at behøve at oppebie sammes endelige Ordning, hvorfor man under 1ste Marts d. A. betingelsesvis besluttede (Dok. P. 110—111) at antage en teknisk kyndig Mand til at forestaa Ledelsen af Selskabets fremtidige Arbejder, men samtidig besluttedes „at udsætte med at fatte nogensomhelst Beslutning om Valg af Maskiner eller Methode“, indtil den eventuelle Bestyrer „havde faaet Anledning til at udtale sig i Sagen“, — hvad naturligvis fandtes hensigtsmæssigt, naar man først havde en teknisk kyndig Mand i sin Tjeneste.

Repræsentantskabet besluttede derefter paa Indstilling fra Direktionen, at antage Hr. Bergingeniør Dahl, der da ogsaa af Direktionen ansattes i Selskabets Tjeneste fra sidste 15de April. Hr. Dahl afreiste strax til Bømmeløen med det Opdrag „at undersøge Selskabets derværende Guldforekomster og derefter snarest muligt indsende til Direktionen Rapport over hans Undersøgelser af Fundstederne ledsaget af Udtalelse om sammes Drivværdighed eller ikke. For det Tilfælde, at han skulde ville tilraade rationel Drift af Selskabets Felter, ønskes Forslag til Plan for saadan Drift med Overslag over de for Driften fornødne Anlæg.“ (Se Dok. P. 114).

De fra D'Hrr. Bachke, Vogt og MunkteU modtagne Udtalelser synes, som før antydet, at gaa i den Retning, at D'Hrr. i mere eller mindre Grad tage Ordet for Etableren af en rationel Drift med Anlæg af Extraktionsværk, skjønt rigtignok Hr. Bachke i sin Skrivelse af 24de Marts sidstleden (Dok. P. 112) synes at tage nogen Afstand fra denne Mening og at ville anbefale Udsættelse indtil senere med Anlæg af Extraktionsværk.

Disse Udtalelser bevirkede naturligvis, at Indkjøb af Maskiner og Paaskyndelse af Værksanlæg saa at sige stadig var Gjenstand for Direktionens Overveielse, men man fandt, paa Grund af de foran fremhævede Tvivl og i det hele under Selskabets forhaandenværende Omstændigheder, at burde indtage en noget afventende Holdning i dette Spørgsmaal om Drift. Det behøver ikke at skjules, at paa samme Tid, som Standsningen af Arbejdet i „Oscar Mining Co.s“ Felter og de Vanskeligheder, hvori dette Selskab,

som bekjendt nok, har været stillet, har stærkt advaret mod at skride til Anbringelse af større Kapital i Maskiner og Driftsanlæg, saa har disse Forholde og ligesaa de indtil nylig svævende Forholde ved Haugesundsgangen stillet sig som Muligheder for dette Selskab til en billig og tillige i flere Retninger hensigtsmæssig Ordning af sin Drift, eventuelle Anlæg og hele Forhold.

Der har, som sagt, været flere Momenter tilstede for Direktionen, hvilke baade enkeltvis og samlet har virket til, at man vilde se Tiden an, forinden man fattede endelig Beslutning i de heromhandlede Spørgsmaal.

Nu, efterat Tiden for Afholdelse af Generalforsamling var rykket nær, fandt desuden Direktionen, at det vilde være næsten uforsvarligt, om denne Direktion, hvis Funktionstid snart udløber, og navnlig under de ellers forhaandværende mange Tvivl nu i sidste Øieblik skulde beslutte Iværksættelse af Foretagender, beregnet paa en større Drift, og derved paa en Maade binde Hænderne saavel paa den kommende Generalforsamling som paa den efterfølgende Direktion.

Imidlertid har Direktionen søgt at indbente alle Oplysninger, som kunne antages at være af Interesse for Spørgsmaalenes Belysning, saaledes at Generalforsamlingen formentlig vil have tilstrækkeligt Materiale til en Bedømmelse i det store hele af Selskabets Stilling og Udsigter. For i denne Henseende at opnaa saa stor Fuldstændighed, som gjørligt, har man ogsaa udsat med Indkaldelsen af den forestaaende Generalforsamling, indtil den Rapport, som Hr. Bergingeniør Dahl, i Henhold til det ham givne Opdrag (se foran) vilde afgive, forelaa.

Den foreligger nu, dateret 29de Mai sidstleden, og er indtaget i Dokumentsamlingen P. 114—119. Dette Aktstykke synes i ikke lidet Mon at opfordre Selskabet til besindig og nøie Overveielse af Forholdene og en rolig Seen Tiden an, før man gaar paa med Værksanlæg, selv i mindre Maalestok.

Hr. Dahl bemærker, hvad der da ogsaa er en Selvfølge, at han efter saa kort Ophold ikke har faaet et saa bestemt Indblik i Forholdene paa Bømmeløen, som han kunde have erholdt gennem længere Tids lagttagelser, men forøvrigt synes Rapporten at give Indtryk af, at Hr. Dahl i ikke liden Udstrækning har seet sig istand til at gjøre sig op en temmelig bestemt Mening i det store hele om Selskabets Anvisninger og Felter paa Bømmeløen. Hr. Dahl er enig i, „at her er Grund til at undersøge, og saa faar man vælge det bedste og gaa paa med Haab,“ men han udtaler derhos, at Drift i Carl Olsens Gang „neppe kan lønne sig saaledes som Gangen nu viser sig, hvis ikke andre Forekomster træder støttende til.“ Han „antager ikke, den (o: Carl Olsens Gang) holder sig længe, hvis den ikke skulde tiltage i Mægtighed“, imidlertid tror han „at man om ikke ret længe med Sikkerhed kan udtale sin Dom“ om denne Gang.

Hr. Dahl foreslaar i Henhold til sine i Rapporten gjengivne lagttagelser „Fortsættelse af Undersøgelserne“ nærmest, som det synes, af Carl Olsens Gang, men dog ogsaa af andre Gange; thi i Forbindelse med Undersøgelserne „burde man have et lidet Extraktionsværk baade for at komme til et bestemt Resultat med Hensyn til Behandlingen af Malmen og for at drøie Pengene mest muligt“, men samtidig hermed udtales, at „man imidlertid maatte ved ihærdigt Arbeide kunne finde Guld i andre Gange.“ Extraktionsværket kan han nu ikke give noget Overslag over, men han tilraader „dette Anlæg saa simpelt som muligt, indtil man har noget sikrere at holde sig til.“

Hr. Dahl har ved foretagen Analyse af en Gjennemsnitsprøve fra „Carl Olsens Gang“ fundet samme at indeholde 28 Gr. Guld og 8 Gr. Sølv pr. Ton. En Prøve af Kvartsen i Bunden af Synken i Orten i samme Gang holdt derimod kun 2½ Gr. Guld pr. Ton (cfr. Dok. P. 116—117).

Det staar ikke ganske klart for Direktionen, hvor langt Hr. Dahls Tanke om Plan for Selskabets fremtidige Arbeider gaar, men saa meget synes dog at være sikkert, at Hr. Dahl ikke for Tiden vil tilraade nogen rationel Drift med tilhørende Værksanlæg ialfald ikke i den Maalestok, som tidligere forudsat. Det ser ogsaa ud til at Hr. Dahls Mening i ikke ringe Grad ved nærmere Forhandlinger skulde kunne falde sammen med, hvad der for en Flerhed af Direktionens Medlemmer har stillet sig som den Selskabets nærmest foreliggende Opgave, nemlig at søge Selskabets Felter nærmere undersøgte, „indtil man har noget sikrere at holde sig til“. De Veie, ad hvilke man har tænkt sig dette naaet, har maaske staaet noget forskjelligt for Vedkommende, men derom turde vel Enighed ikke være saa vanskelig at opnaa, idet den bergkyndiges Mening naturligvis her har store Chancer til at vinde frem. Man har derfor anmodet Hr. Dahl om at komme herind til Byen, dels for ved Generalforsamlingen at kunne gaa tilhaande med nærmere Oplysninger, om saadanne skulde ønskes, dels til nærmere Konference med den kommende Direktion om Planlæggelse af Selskabets fremtidige Arbeider paa Bømmeløen.

Under disse Omstændigheder tror Direktionen ikke at burde gjøre noget bestemt Forslag med

Hensyn til Ordningen af Selskabets fremtidige Arbejder paa Bømmeløen. Man skulde tro, at Generalforsamlingen i denne Henseende burde give den kommende Direktion frie Hænder til at ordne denne Sag, saaledes som den, efter Omstændighederne maatte finde mest hensigtsmæssigt og forsvarligt. Hvad specielt Spørgsmaalet om Anlæg af Udvindingsværk og Iværksættelse af rationel Drift angaar, da antager Direktionen vistnok, at der neppe for Tiden er Føie til at gaa ivei dermed. Men medens enkelte af sammes Medlemmer med Hensyn til Spørgsmaalet om Selskabets økonomiske Evne antager, at Selskabets Midler er utilstrækkelige til Etableren af en paa Udvinning baseret Drift med tilhørende Anlæg, saa antager Direktionens Pluralitet, at Selskabets Midler tillader Værksanlæg og Drift i en rimelig mindre Maalestok, hvis man ellers skulde finde, at Forholdene berettigede til et saadant Skridt. Paa Grund heraf skulde derfor Direktionen anse det ønskeligt, om Generalforsamlingen kunde udtale sig om dette Spørgsmaal, saa den kommende Direktion her kunde have nogen Veiledning for Fremtiden. Vistnok kan det siges, at dette saavel som Arbejdsordningen i det hele nærmest er en Sag, som Direktionen selv faar bestemme og beslutte om, men paa den anden Side vil det visselig indrømmes, at en Anbringelse af Kapitalen til Anlæg af Udvindingsværk og Etableren af rationel Drift, navnlig under de her i Selskabet forhaandenværende Forholde og Omstændigheder, vilde frembyde saamegen Resiko, at Aktionærerne, hvis Penge det jo her dog dreier sig om, maa have baade Ret og Pligt til at udtale sig om, hvorvidt de billige, at der løbes denne Resiko med deres Penge.

Der har inden Direktionen gjort sig flere og delvis væsentlig forskellige Meninger gjældende om alle de Spørgsmaal, der har staaet i Forbindelse med Spørgsmaalet om Drift og Arbejdets fremtidige Ordning, men man tror ikke at burde maaske yderligere forvikle Situationen ved i Detalj at fremstille disse Særmener. Man har i nærværende Fremstilling troet i det væsentlige at burde lade de af Direktionens Flerhed delte Meninger komme frem; men man har dog paa samme Tid villet fremhæve denne Omstændighed, at Direktionen i disse kapitale Spørgsmaal har delt sig i flere Fraktioner. Det vil nemlig lettelig kunne skjønnes, at et saadant Forhold selvfølgelig har forøget Betænelighederne ved at søge Majoritetens Mening drevet frem- til Realisation.

Naar man nu skrider til at foreslaa den forestaaende Generalforsamling, i Henhold til hvad foran er fremhævet, at vedtage følgende Udtalelse, da er denne formet ud af Pluralitetens Standpunkt.

Under Henholdelse hertil tillader Direktionen [sig] altsaa at foreslaa for Generalforsamlingen at vedtage saadan Udtalelse:

„Generalforsamlingen, der efter det oplyste ikke vil modsætte sig, at Selskabets i Behold værende Kapital anvendes til Etableren af rationel Drift af Selskabets Felter med Anlæg af Udvindingsværk, om Direktionen maatte finde Føie til at beslutte saadant Anlæg og Drift, bemyndiger Direktionen til at ordne og planlægge Selskabets fremtidige Arbejder saaledes, som den efter de foreliggende Oplysninger maatte finde tjenligst for Selskabet.“

Direktionen finder at burde oplyse, at man paa Hr. Bergingenør Dahls indtrængende Anbefaling har samtykket i Indkjøb af et dobbeltcylindrisk Lokomobil med Tilbehør, hvilket ilandbragt og opsat paa Bømmeløen vil koste ca. 3,000 Kr., en Pris, der efter Hr. Dahls Udtalelser, neppe overstiger Fjerdeparten af Maskinens oprindelige Kostende og er langt under dens virkelige Værd.

Direktionens Medlem Hr. Advokat Opsahl har ved en Reise til Bømmeløen været forhindret fra at deltage i Aarsberetningens endelige Affattelse. Han har derfor bedet tilføjet, at han har været principielt uenig med sine Kolleger i deres afventende Holdning og særskilt bemærket, at han allerede ifjor Høst fandt, at man uopholdelig burde ansætte en bergkyndig, fremme Værksanlæg efter Hr. Munktells Overslag og med Extraktionsværk efter hans Methode, samt navnlig anskaffe Opfordringsmaskine til „Carl Olsens Gang“, for at kunne gjenoptage Arbejdet der med Kraft.

Kristiania, 24de Juni 1886.

Direktionen.

Bømmeløens forenede Grubekompagniers Status

pr. 31te Mai 1886.

Indtægt.

1. Aktietegning:		
a. betalbar kontant	Kr. 212,300.00	
b. betalbar ved Overdragelse af Anvisninger	- 413,075.00 ¹⁾	
		Kr. 625,375.00
hvoraf dog Aktier for Kr. 80,000.00 bliver at indløse overens-		
stemmende med Statuternes § 2.		
2. Renter og Transportgebyr.	-	496.41
3. Rabat paa Frimærker	-	4.00
		Kr. 625,875.41

Udgift.

1. Grubernes Kostende	Kr. 433,466.40 ¹⁾	
2. a. Inventar paa Bømmelø	Kr. 1,230.00	
b. Materialier	- 613.59	
c. Bygninger	- 523.72	
d. Kontorinventar	- 819.20	
		- 3,186.51
3. a. Grubernes Drifts-Konti	Kr. 26,226.93	
b. Udgifter til Skjærpesedler, Muthingsbreve, Frist-		
bevilgninger og Udmaal	- 1,592.69	
c. Veibyggnings-Konto	- 587.98	
d. Div. Driftsudgifter	- 2,668.98	
		- 31,076.58
4. a. Afskrevet paa Inventar paa Bømmelø	Kr. 51.54	
b. Lønninger, Reiseudgifter etc.	- 12,049.50	
c. Porto, Skivematerialier, Protokoller o. desl.	- 3,294.97	
d. Provision til Kommissionærerne	- 3,831.66	
e. Tryknings- & Avertissementsudgifter	- 7,544.69	
f. Indløst Aktier	- 25,543.75	
		- 52,316.01
		- 520,045.50
		Kr. 105,829.91

Beholdning:

1. Restancer paa Aktietegningen	Kr. 38,080.00
2. Debitorer:	
a. Hefte & Søn	Kr. 77,686.40
b. andre Debitorer	10,162.46 ²⁾
	87,848.86
+ Diverse Kreditorer	20,149.35 ²⁾
	67,699.51
3. Kassa-Beholdning	50.40
	Kr. 105,829.91
Til denne Beholdning	Kr. 105,829.91 ²⁾
kan endvidere lægges de ovenanførte Materialier, Inventarier og Bygningers Værdi	3,186.51
	= Kr. 109,016.42

Anm. 1. Ved Udgiftspost 4 f reduceres Aktietegningens Beløb til Kr. 599,831.25 og bliver den kontante Anpart af Grubernes samlede Kostende, Kr. 433,466.40, stor Kr. 45,985.15.

Anm. 2. I Beholdningen afgaar ca. 7,000 Kr. ved et stedfundet Kjøb af en Opfordringsmaskine af Kostende ca. 3,000 Kr. og ved Arbejder paa Hømmels i Mai, hvorover endeligt Regnskab endnu ikke foreligger, og til Dækkelse af nogle andre Udgifter. Herved og ved nogle Liqidationer vil Beholdningspost 2 b blive reduceret til ca. 2,000 Kr. Dernæst vil eventuelt noget over 2,000 Kr. yderligere afgaa i Beholdningen ifald et reist Krav paa Indløsning af Aktier udover den i Udgiftspost 4 f nævnte Sum ikke frafaldes. Altsaa Restbeholdningen, ifald alt indgaar paa Aktietegningen, skulde være ca. 96,000 à 98,000 Kroner. Hertil kommer de opførte Inventarier etc. og Opfordringsmaskinen samt nogle Tusinde Kroner for udvunden Malm. Paa den anden Side vil af Posten „Div. Kreditorer“, naar fuldstændige Specifikationer indløber fra alle Kommissionærer, blive at ompostere Kr. 4,994.00 dels til Afgang i Restancerne, dels til Foreløbs af Aktietegningens Beløb. Af Restbeløbet skyldes Kr. 6,590.90, kun betingelsesvis, nemlig for Anvisninger, som man er berettiget til at lade falde tilbage til Sælgerne. Vælges dette, bliver altsaa Beholdningen saameget større.

Anm. 3. Renter i dette Aar hos Hefte & Søn ere ikke medtagne til Indtægten, da Opgjør herover ikke foreligger.

Advokat S. Opsahl,
Forretningsfører.

Chr. Grøtting,
Bogholder.

*1. Kite
for [signature]*

Report No. 1450

OSCAR GOLD MINING COMPANY

LIMITED.

BOMMELO, HAUGESUND,

19th August, 1885.

TO THE DIRECTORS,

GENTLEMEN,

In addition to my Report of the 7th inst., I have pleasure in submitting the following details:—

First Situation and Description of Claims. I give these particulars for the benefit of those Shareholders who have not visited the Mines.

The claims owned by this Company are situate on the Estates Tverborgvik, Uhren, and Nökling, on the Bömmel Island, West Coast of Norway, or say 60 English miles north of the Seaport of Stavanger, and about the same distance south of Bergen.

This island, in 1857, was divided by a canal, since which time it has become customary to call the northern portion "Bremnæs" and the southern "Bömmel." The estates referred to are on the northern part of Bömmel, and contain, within their limits, about one thousand different claims. Those owned by this Company are as follows:—

Oscar Lode.—A,	170 metres long by 50 metres wide.
" B,	" "
" C,	" "
Hansen's Lode.—	170 metres long by 50 metres wide.
York's Lode.—A,	" "
" B,	" "
Nökling Lode	" "
Bödal's Lode	" "
Bakke's Lode.—	90 metres long by 50 metres wide.
Daw's Lode.—	280 metres long by width of lode.
Reitan's Lode	" "
Croft's Lode	" "
Murchisons No. 2	" "
Christensen's Lode,	as above, but not measured.
Smith's Lode	" "

Also six other claims to be named when occasion demands, or say 14 claims with an aggregate length of 1,300 fms. by 26 fms. wide, and six claims with a total length of 900 fms., with $3\frac{1}{2}$ fms. on each side of lode.

Most of the above claims are on the Company's own estate, Tverborgvik, while sufficient ground has been secured for working those on the other estates.

The coast is very rugged, no beach whatever, neither is there near the Mines what can be denominated a good harbour. We have built at Dybvik (Deep Bay) a small quay, and have fitted it with rings and bolts, whereby vessels can generally discharge.

This quay is only 400 yards from the Mines to which a small tramroad has been made. As to the geological features it is rather early for me to enter into details. The predominating rock is gabbro, impregnated with serpentine and sausalite, hence Dr. Tellef Dahl has called it sausalite gabbro. The main reefs on the island have a direction almost N.E. and S.W. with a N.W. underlie. Slate varying in thickness of a few inches to several feet almost invariably accompanies the lodes on their foot walls, but I have seen a few reefs where serpentine has taken its place, and where this is the case, the serpentine near the quartz is auriferous in about the same proportion as the slate in the other lodes.

The reefs belonging to this company so far as examined, are from four to upwards of thirty feet in width, while the quartz veins in the lodes have a thickness from a few inches to three feet.

The greater part of the stuff has to be sorted before going to the mill. This at first was not considered necessary as analysis showed the slate to contain gold from $\frac{1}{4}$ dwt. to several ounces. Since then repeated examinations as the lodes are opened on show that the quartz with a few

[OVER.]

inches of the adjoining rock contain the greater portion of the gold. In conjunction with the quartz the lode contains a good deal of calcspar, and where intermixed with or near the quartz rich stones of gold are generally found. Besides the reefs opened on by this company, several others are being worked by Norwegians, and in many instances with most encouraging results. The "Bommelo Consolidated Gold Mining Company" with a very heavy capital, have just commenced operations. They are opening on several reefs, and one of them on which they have sunk about 14 fms., although only a few inches wide, is yielding on an average 2 to 3 ounces of gold to the ton. Although this is entirely a new gold field, with the Oscar Company as pioneers, yet I find from the official records, that Dr Tellef Dahl in 1862 purchased from a fisherman living on the island, a stone containing rich gold. This stone is now to be seen in the mineralogical cabinet at Christiania. In 1870 Professor Amund Helland found that a rough sample of iron-pyrites gave about 3 dwts. of gold to the ton. However, it appears little value was placed on those discoveries, as no attempt was made to examine the island by the government. It therefore remained in the hands of the fishermen until 1882, when Messrs. Reitan & Co. opened on the present Oscar Lode in the hopes of finding copper, and at a depth of a few metres from surface laid open the fact that the lode was auriferous, causing great excitement, and a run over the whole island in the hopes of finding gold. It is curious to note that the gold is accompanied with Teluride of Bismuth similar to that found in some of the American gold mines.

MINING OPERATIONS.

Practically speaking, it is only twelve months ago that mining operations were commenced, and then on a very limited scale. The average number of miners employed on all other lodes will not exceed twenty per month. We have opened on five lodes, viz: Oscar, Yorks' Murchison's No. 2, Hansen's and Daw s. I will here describe them in the order named:

Oscar.—The shaft 13 ft. by 6 ft. has been sunk 25 fms. from surface on the underlie, or 16 fms. perpendicular. Two sets of levels have been opened, viz: at 12 and 25 fms. from surface. The former are driven N.E. and S.W. about 24 fms., and the latter about the same distance. In the 12 fm. levels the lode has been cut through by cross-cuts, proving its width for upwards of 5 fms., and a large quantity of stuff has been stoped in sections and crushed separately. The first crushing, taking the whole lode as it came without any sorting, gave nearly half-an-ounce to the ton. This, in conjunction with examinations made by experts, gave us sufficient foundation to erect the necessary crushing plant to treat 350 tons a week or more. Our next crushing, mostly from the levels, gave a quarter ounce, while the different sections through the lode and other workings from the 25 fm. level, etc., also winze sunk about 5 fms. below this level, has varied from one to nearly four penny-weights per ton. The quantity of stuff was calculated after a duty of 1 ton per stamp per day, but on weighing the stuff we found the duty per stamp was considerably less, about 20 per cent., hence the yield of gold per ton is 20 per cent. more than shown above. From the 25 fm. level we have driven a cross-cut to intersect York's lode. A sample of this lode was intersected without a trace of visible gold gave 3 dwt. 8 grains per ton, and we are now driving on its course to communicate with the shaft sunk 35 fms. S.W. of Oscar shaft. It is important to note that the lode is more regular and more defined in our 25 fm. level than at surface, but the quartz is so thoroughly intermixed with the matrix of the lode, that we have to crush 30 per cent. more stuff than would be necessary under ordinary circumstances. This I am inclined to think will alter as we get deeper, and that the average yield for gold will increase. I will now give a summary of our crushings, with returns from this Mine.

Millstuff passed through mill as per accounts sent to England 1,729 tons. This was calculated after a duty of 1 ton per head per day, while actual weighing gave a result of 20 per cent. below. This reduces the number of tons to 1,383, from which I deduct 308 tons from Croft's shaft, and 110 tons surface trial stuff, leaving 965 tons of mill-stuff from the Oscar lode. The yield of gold has been 147 ounces, or over, 4 dwts. per ton. I have previously stated, that owing to the intricate mixture of the quartz with the matrix of the lode, that we are compelled to crush 30 per cent. more stuff than would be necessary were the gold bearing portion of the lode independant of the general mixture. We now get at the true value of the Oscar lode to its present depth, viz: a little over a quarter of an ounce to the ton. Certainly we had expected a higher result, but when we take into consideration that we are only 16 fms. perpendicular from surface, and with only two sets of levels opened, their total length not being fifty fathoms I think we have every reason to look forward to a considerable improvement in the future.

You will note I have made no allowance for the rich bunches discovered by the former owners, or for the $1\frac{1}{2}$ tons from one of these bunches sent to England in April, 1884.

YORK'S LODGE.—We sunk last summer a trial pit on this lode and found some fine specimens of gold. In January this year we commenced a shaft, "Croft's," on or about the junction of two lodes, and have sunk through a fine lode wherein quartz slightly intermixed with slate, etc., varying in width from 14 inches to 3 feet. It is now at the same depth as the 25 fms. level in Oscar. We found in sinking this shaft several bunches of gold, and I have no doubt whatever, when the communication is effected between the two shafts, but that a valuable piece of ground will be opened. We have crushed 308 tons at different dates which gave about 17 ounces of gold. I think, however, I can say we may look forward for the same yield here as in Oscar.

MURCHISON'S No. 2.—Here a level has been driven a few fathoms, and a little surface stoping has been done. Several good stones of gold were picked out, but a 20 ton sample of surface stuff only gave 1 dwt. to the ton.

HANSEN'S.—Here a level has been driven about 12 fms. at the north east end of the claim, and a shaft sunk about 8 fms. on the south-west end. A few good stones with visible gold were picked out of the stuff. We have not milled anything from here yet, but shall try 50 tons as soon as convenient.

Respecting Daw's Lode I have not much to add, as I entered fully into details in my report of 7th instant. We get stones wherein visible gold every day, and I am glad to say, the lode improves in width as we get away from the surface. I am almost confident this will prove to be one of the best lodes in the island, and when developed will give good interest on the capital. Our operations here have been limited, as all the stuff had to be pulled with men, yet, although we only commenced working in May, and had in the beginning to carry the stuff on men's backs upwards of 400 yards, we have crushed 241 tons, which has produced 99 ounces of gold. Our first and second crushings gave 5 dwts., our third 8 dwts., our fourth $8\frac{1}{2}$, and our last 8 and $13\frac{1}{2}$ dwts. This does not include the pyrites or the blanketings, hence the increase has been from a quarter of an ounce to nearly three quarters, or an average from the commencement of $8\frac{1}{2}$ dwts., nearly half an ounce. These are facts from actual results, and not based on analysis, hence we can safely conclude the future will not show a lower result, but most probably an improvement. The small engine and boiler arrived on the Mines last Monday, and will be in full work early next week. I hope then to be able to keep 20 stamps running from this lode alone. To work the lode cheaply and to get at the highest results, we should sink the shaft 100 fms., or say at first 50 fms., without stoping, then start levels at convenient depths, and only work those sections which leave a profit. On our present system we quarry the whole lode, and must continue to do so to keep the stamps employed.

REDUCTION WORKS.—By the end of this month we shall have our 50 stamps in working order. The first 20 erected last summer were light, being only 650 lbs. falling 54 drops a minute. The new stamps are 750 lbs. and falling 78 drops a minute, but can be worked up to 86 drops. In the beginning the breaker was driven from the counter shaft of the stamps, now we have a separate engine. The old stamps are being altered to do the same duty as the new. Our stamping power will then be sufficient to reduce 1,500 tons a month. The mill is furnished with heating apparatus for working in the winter as well as in the summer, and as we have to burn a large number of lamps by night (in mid-winter 18 hours daily) and as these lamps require a man to attend on them, cleaning, &c., we are making arrangements to put up the electric light, which not only will give a much better light, but I believe will be much cheaper, and the men can attend to the amalgamation better. Our mill arrangements are arranged to treat a ton of stuff at the minimum cost, as will be seen, when I tell you 1,500 tons of stuff can be passed through the stone-breaker, stamps, &c., and amalgamated for (salaries excepted, those being standing expenses) rather less than 3s. per ton, or 3s. 6d. per ton, if the stamps run by day only.

Many questions have been asked as to the loss in treating a ton of stuff, and many hints have been retailed that we are losing a good deal of gold. These were questions which I was unable to answer before making numerous experiments. I am now in a position to tell you that the direct loss, taking the tailings as they come from the mill does not exceed five grains per ton. The concentrated tailings in the sluice outside the mill have been as high as 14 grains, this was owing to a large mixture of pyrites having settled there.

From the grinding mills and settlers our loss is much greater, there being a larger quantity of sulphides treated which cause the silver to sicken. It is here that I should like to have one of Moon's Amalgamators at work. The assay value of the pyrites from Oscar varies from nearly half-an-ounce to an ounce per ton. Those from Daw's are richer, viz., $1\frac{1}{2}$ ounces per ton.

Our blanketings are not rich, only 7 dwts. In crushing I find 75 per cent. of the gold is caught in the mortar boxes, about 20 per cent. on the plates, and only 5, sometimes 6 per cent. in the riffles.

I now come to the quantity of stuff which we are able to supply our stamps at the present time. We shall be able to keep them all running by day, which, as far as labour is concerned, means about the same number of men employed (three feeders extra) as were required to work the old twenty by day. As soon as we get Daw's and Oscar Shaft sunk as has been suggested, and our levels opened, we shall be in a position to keep them running full time, or in other words, crushing 1,500 tons monthly. If this work be pushed with speed we shall commence 1886 with our stamps doing full duty, and at the same time supply them with a better quality mill-stuff. We are now quarrying the stuff from surface, which means crushing a lot of rubbish containing very little gold. Each 5 heads will be supplied from different parts of the Mines, which will, apart from assays, enable us to judge the value of the lode. Our surface difficulties are now surmounted, all that is required is a little energy and patience for a few months to open the Mine as advised, when they will unquestionably fulfil your expectations.

£50 monthly should be spent on prospecting, as there are several lodes belonging to the Company which should be opened on. I will name one in particular, Smith's Lode, close by the

sea. Its width is 12 ft., mostly quartz. I have seen visible gold in the out-crop, and believe it will give most satisfactory results when developed.

During my fifteen months residence here I have had an opportunity of examining the different lodes on this Island, and have seen from some of them remarkably rich specimens. I crushed a few days ago a 20 ton sample from the Haugeund lode which gave a little over half an ounce to the ton. I think there is every prospect of this Island becoming an important and valuable gold field. I have brought with me a few Photographs of the Mines, from which you will be able to form your opinion as to the work done at surface.

Yours obediently,

JOHN DAW, JUN.

COAST GOLD MINING
COMPANY LIMITED.

REPORT OF THE MANAGER,

MR. J. DAW, JUN.,

19TH AUGUST, 1885.

R. BARNES, Printer, 1, Queen's Lane, London, E.C.

Konfidensielt.

I henhold til muntlig avtale tillater jeg mig hermed å fremkomme med en kort oversikt om skjerping og grupedrift m.v. på Bömmelöen.

Det begynte i 1880-årene. En skolegutt hadde funnet en "gullklump" antakelig i gården Urens utmark. Ved forskjellige formidlinger blev det at engelske grupeingeniører og spekulanter blev intresert og under firma-navn The Oscar Gold mining Co, startet den første grupedrift i 1883-84, såvidt jeg husker. Der blev opført stor vaskeribygning med steamanlegg, laboratorium, kontorbygning m.v. Jeg blev veldig imponert da jeg fikk høve til å overvære starten av maskineriet ved et slags festlighet i vaskeribygningen, hvor engelske direktører, og ingeniører var tilstede og holdt tale.

Engelskmennene hadde tidligere hadt foretrede hos kong Oscar den 2 der og fått tillatelse til å opkalle grupen etter han, og de hadde foret kon-gen en stein med rått gull i. Stemningen var i høy grad optimistisk, og gullfunnene på Bömmelöen ble slått stort op i pressen- såvel i vår morgenblad som i The Times. Det stod visst på trykk at dette vilde bli enten "Verdens største suksess eller verdens største skuffelse".

Imidlertid hadde gullfeberen grepet om sig, der ble skjerpet så å si natt og dag, det vrimlet av skjerpere og gullsøkere fra vidt forskjellige kanter. I 1888 kulminerte det med 144 ertsanmeldelser i hele Finnäs, senere gikk det stadig nedover. Jeg er desverre for tiden ikke istand til å kunne opgi tallene av anmeldelser fra tidligere år.

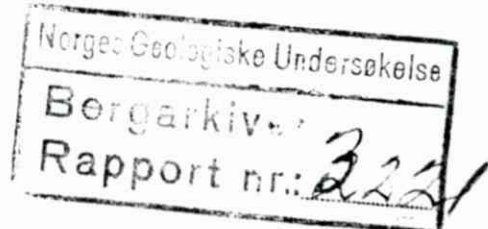
Bömmelöens forenede Bergverksselskap (Norsk foretakende) startet grupedrift, men gikk inn i 1893. Haugesundsgangens gullgruper blev et annet engelsk selskap, som vistnok hadde sin egen administrasjon. Men det ophørte etter kort drift. Der opstod ugreie mellom direktøren og vedkommende kjemiker, og efter dennes arrestasjon blev nokk det hele oppløst. Herrerne forlot landet. Engelskmennene i The Oscar Gold Cosom flere ganger hadde skiftet navn, tilførsel av nytt blod, sikret sig de beste anvisninger om kring og i nærheten av nedsenket, men begynte nu selv å føre en nensøkende tilværelse- fra 1895-96 og utover. I 1900 ble der holdt tvangsauksjon over endel bygninger tilhørende verket og da antar jeg det hele stoppet.

Oscargrupen og noen av de viktigste forekomster antar jeg f.t. eies av Orkla metall a/s. Bygninger og maskiner av alle slags er solgt og fjernet fra stedet, selve grupperne er fulle av vann. Det fortaltes at de engelske

skulde ha lagt ned ca 2mil. kroner i sine anlegg, men det var for lite gull i grupperne, det blev ikke rekningssvarende. Min personlige mening er at terrenget på hele feltet burde befares av en sakkyndig grupemann, for jeg antar det turde vise sig at der fremdeles i de frie falne anvisninger som er av interesse for en videre undersøkelse. Den engelske drift var angivelig kun basert på å utskille gull. De øvrige ertser som forekom blandt de knuste og malte stenmasse gikk i sjøen. Jeg ser at bergmesteren i 1929 og 1930 i mutingsbrev har anført om forskjellige innsendte prøver dels svovelkis i kvarts, Zinkblende, Molybdenglans, og svovelkis. Dette synes nok så nedslående for folk som har vert personlig sikker på at det var ekte gull men sparsomt i flere av disse gruper, den ene var jo selve gullgruppen og prøven viste svovelkis. Nuvell der har vel ikke vert gull i den innsendte prøven som må vere tatt i eller omkring åpningen av grupen, for selve grupen var jo helt vannfylt. Og gullet ligger neppe strødd omkring på marken. I gullfeberens dage blev der skjerpet en hel del anvisninger som absolutt ingen verdi hadde, det galt bare å sikre sig skjerp, og ha et ord med i laget, ved utmåling m.v. og som spekulasjonsobjekt. Men her er også anvisninger av svovelkis og kobber, som vel kunde ha interesse for en mann med bergverk og geologi kyndig mann. Det kann vere at denne orientering kann forekomme dig for lite uttømmende, men jeg er villig til så langt jeg kann å gi dig mulige supplerende opplysninger om ønskes. Det bemerkes at jeg personlig ikke er eier eller medeier i grupperne eller anvisningerne.

Hidle 19/2-1946

Sign. M. Robberstad

Bergarkivet.

Det Helge Nøkling minnest fra gullgruvene.

I åra omkring 1866 til 1867 vart det dreve etter kobber i fjella ved Djupevik Nøklingfjorden. Denne gruva vart i dagleg-tale kalla Modumsgrava avdi drivaren heitte modum. I denne tida var det at Jakob Nilsen, Nøkling som først fann gull utan sjelv å veta kva han fann.

Modum hadde fått hand om dette funnet at Jakob Nilsen og sendt det til Kristiania.

I 1878 kom lærar Bødal til Nøklings skule. Det var turskular i den tida, so læraren var i turavis på Geitung, Tverborgvik, Sele søre, og Nøkling. Det er ikkje som den store skulemeister Bødal vert nemnd, Hans hugmål og eigenskapar rakk langt høgre på andre umkverve. Det kan nemnast at han var nytta som fiske-telegrafist på Røver, og at han trenga mykje med telegrafhykjelen i skuletida.

Ved sida av skulearbeidet og telegrafien hadde bødal eit stort hugmål, stein og bergverksdrift. I denne samanheng er det at namnet hans er knytta til gullgruvene på Nøkling.

Då Bødal skulde på Nøkling heldt skulen til hjå Halvard Nøkling. Læraren budde og då på same staden, og dette samværet har nok sett kveik i dei baae tvo.

Etter endt skuledag var læraren ofte å sjå i Lyngholmen. Han meinte det kunne vera kol i det svarte fjellet der nede.

Då Nøkling hadde fått fast skule i åra frå 1878 til 1880 hende det ein dag, at skuleguten Arne Risvik hadde ein fin stein med på skulen, og Bødal tok hand um den. Det gjekk helst stillt um denne steinen, og Halvard Nøkling og Bødal sytte for å få Mutesetel på skjerpet.

Bødal var kjend med telegrafistanene Hansen og Reitan. Desse karane gjekk so saman med skjerpeeigarane til prøvedrift på staden der seinare Kong Oskar 2. Goldmine ble lagt. Under denne prøvedrifta vart der bygt smidja, kontor og bustad for Lars Eriksen, han kom som fagmann i bergverksdrift. Denne prøvedrifta bygde og det som er bygd av veg sunnanfor Kong Oskars gruva.

Guleik Hansen, Endre Våge og Endre Nøkling var mellom desse arbeidarane. Daglønna var ikkje mykje å skryta av. For Endre Nøkling som då var yngste mann gjorde daglønna på 10 timars dag seg opp i 60 øre.

Det var ikkje so endefram å få styresmaktene til å tru på dette Bømmeløy gullet, so Bødal hadde eit heilt strev i Kristiania. Han vart til slutt vist at Universitetet. Der fekk han vita at gull frå Bømmeløya hadde dei fått før.

Reitan og Hansen vende seg til England, og gjennom den engelske pressa klarte dei å setja gullfeberen på so mange engelsmenn at der ein dag kom utsendingar for å sjå på gullet.

Engelsmennene kom ikkje uventa på prøvedrivarane, for dei hadde ordna seg slik at dei hadde gullstripa ståande synberr i fjellsida i gruva.

Um våren 1884 tærna ein stor engelsk bark upp på Holmasundet. Det vart travle dager dei som kom frametter, mykje tungt materiell måtte fraktast frå barken og til Djupevik. Til dette nytta dei ein stor gamal kanonbåt. På Djupevik måtte dei byggja

kai og montera krane.

Dei bygde og bana frå Djupevik og fram til gruva. Det gjekk ikkje for seg i stilla dette at engelsmennene hadde landsett på Djupevik med tanke på gullgraving.

Dei villaste rykter ved sida av sensasjonslystne aviser gjorde sitt til at Bømmeløy ikkje berre vart landskjent, men kjent og i andre land. Det var ein flaum av farande folk som kom åt bygda i den tida.

Dei var korkje velstelte eller velsedde mange av dei. Det hende at ein midtsumars kunne sjå folk i arbeid med plankebering med berre ein vinterfrakke på sin kropp.

Kobbergruvene på Alfsvåg vart nedlagde det året ein heil del trente gruvedrivarar, for det meste svanske flutte til gards her. Her vart då ei livleg byggeverksemd i tida frametter. Ei skrikande husnaud for ferdafolk gjorde at Stange og Kleiberg hoteller vart reiste. Stanges hotell kan me sjå idag og, men Kleibergs finn ein idag berre grunnen av i nordre enden av Stokkmyra. I nærleiken av Kleibergs, låg hyttene åt Stamnes og Hansen. Desse hyttene delt i to rom kvar, tente det eine romet som kaffistova og det andre til bustad for eigarens huslyd. Det vart ikkje gjort noko for å skaffa husrom åt arbeidarane. Dei laut kura seg inn best dei kunne hjå folk som hadde det for trangt før. Til prov på denne husnauda kan nemnast at hjå Paul Nøkling som i den tida åtte hus med to stover og eit kammers med lågt loft, budde der 3 huslydar omfram hans eigen.

Då me først er inne på vanskane arbeidarane hadde, må ein og nemna vanskane på arbeidsstaden.

Ingen arbeidar innflutt eller fastbuande fekk lov å arbeida ved verket lengre enn 23 månader. Dette var det ikkje kommunen som krov, det var krav fra verket, for at dei skulle koma seg klar ei plikt ovanfor ein arbeidar. På denne måten var her allstødt folk som flytta fra anlegg til anlegg. Ei vanleg flytting var det mellom Nøkling og Visnes. Mykje vondt måtte dei lida desse stakkars huslydane, i små kår og støtt på flyttefot. Etter som tida skreid fram, var det mange som ville freista lukka etter Bømmeløygullet. Her kom folk fra heile landet, ja fra Sverige og, for å skjerpa.

Ser me på Kong Oskar 2. Goldmine i åra 1886 til 1887 er det stor framgang. Dei har då reist vaskeri med 50 stampar. Desse stampene hadde saman ein kapasitet på 50 tonn i døgeret. Til dette vaskeriet trongs ei mengd med vatten. Tereng og nedslagsfelt var soleis at dei laut byggja fire store stemner, og la på den måten store vidder beitemark under vatn. Dei hadde og reist bustad for direktør og gullvaskar, snikkerverkstad, smidja og maskinhus.

Då vaskeriet var ferdigt, og vimpelen heist med Kong Oskar 2. Goldmine, vart det laga til stor fest for arbeidarane. Daa som var direktør då, var ein venesæl mann som arbeidarane såg opp til. Det var ikkje berre det at han tillet festar i vaskeriet, men han var sjølv med og synte fram morospel for arbeidarane. 17. mai 1887 står friskt i minne. Då var det fest på Verket med kapproing og andre tevlingar. Ingeborg Paulsen vann 1. premie i roing og ho segjer sjølv: "Der var eig bråte med folk".

Det gjekk noko bolkete med drifta so det hende at alt stod stille ein og annan vinteren. Her kan nemnast vintrane 1886

og 1897. I desse opphald reiste dei trente arbeidarane stundom til Gravhalsen, Flekkefjordsbana, Hardangerjøkulen og Sætedalen.

Då dei slutta å driva i Oskars gruva såg ho slik ut: Dei fyrste ca 20 meter går i svak skakt so stupar gruva meir loddrett til ca 50 m djupna. På halvvegen er der så stressa ut ei heil vidda. Denne vidda var so stor at dei med det dårlege ljuset dei hadde den tida, ikkje kunne få noko fast å halda seg til i bedøminga av denne vidda. Frå denne store halla går det so ei ort rett mot vest, men i krokane som ein orm etter som gullgongen svingar. Det var ikkje godt å trilla i dei krokane med ei gruvelampa fast på båra. Formann Nordal ved vaskeriet sa at der var fint med gull på platene der dei då arbeidde. Forteljaren vart heiskjører so dei siste metrane var han ikkje med og tok ut, og kan derfor ikkje segja om gullet tok slutt eller dei slutta slik gongen då var.

I tida 1887 til 1890 hende det at to smågjenter, døtrene åt Ola O.Sjætne sat og monka med nokre steinar. Faren såg at i den eine steinen var der gull. Ola hadde sagt dette blandt arbeidskameratane og so kom det for skjærpen sine øyro.

Kong Oskar 2. Goldmine kom til å driva i Risvik. Den fyrste drifta var nokså primitiv. Alf E. Våge, Helge Nøbling og ein dei kalla Peder Blekkslagar var dei fyrste fordrarane. So lenge prøvedrifta varde vart steinen sortera på ein platting. Det som då dei meinte var verd å prøva på vaskeriet vart då trilla ombord i ei pram. Med roande slepebåtar fekk dei so prama til Djupevik og siste delen av vegen med hest framfyre vogn på skinner. Det tyktest vera stor skilnad på gullet i Risvik og det i Oskars gruva. I sistnemnde stod gullet i det dei kallar Nyrer, medan det i Risvik var meir fint med synberr gang. For auga å sjå til tyktest det vera meir gull uppe enn lenger nede i gruva.

Dei fann prøvedrifta slik at dei bygde bana frå vaskeriet og fram til Risvik. Dette var eit storarbeid i det vanskelege terrenget med knaus og knatt. Bana laut ofte kvila på høge trebukkar i dei djupe dalsøkka.

Risvik gruva er den største av gruvane og er vel 500 fot djup. Gruva går i nord austleg retning, på skrå eller det dei på gruvespråk kallar skakt. Denne skakta fall fyrst 100 fot so kjem det dei kallar ort, det er ein vannrett tunell. Denne går so på sud og nord med ein arm sud um skakta og ein norum. Der går og ein vannrett tunell i austleg retning ca 150 m lang. Dette kallast tverrslag. Fylgjer ein skakta vidare til 150 m djupna går der igjen ei ort på sud og nord og likeeins eit tverrslag. Slik heldt det fram nedetter skakta på 200, 300, 400 og 500 fots djupna. I orta på 100 fots djupna arbeidde dei so lenge mot nord at sjøen tok til å siga inn, so dei laut støypa att der. Frå midten på tverrslaget på 100 fots djupna, går der so eit gjennomslag til gruva dei kalla hullets gang.

I tidsbolken frå 1886 til 1897 kom her og to andre verk i gong. Bømmelsens forenede (Dalsverket) og Haugesundsgangen (Badlyverket).

Dalsverket heldt til i Risvik og dreiv i flataneset og Gapelskog. Dalsverket bygde og vaskeri og kai på samme måten som Kong Oskar 2. Goldmine, laut dei stemma svære

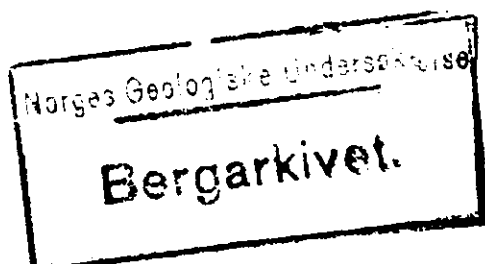
Kong Oskar 2. Goldmine bygde ved frå verket og fram til Risvik. Dåe var og stemt for å byggja veg fram til Uren, med der stengde Tor Urastølen og Nils P. Uren med å nekta veggrunn.

Medan Dæe styrte var alt på sitt høgste. Direktøren hadde sin eigen dampbåt "Nelly". Med den drog heile huslyden på lysttur til Hardangerfjorden.

Frå Goldmina og ned til og med Uren var 7 handelsmenn. Umbord i "Korkjen" var der og handel. Rett lovleg var det visst ikkje alt derumbord. Mannen vart hukka og "Korkjen" enda sine dagar som vrak i Sandvika.

Frå den tida Bluset styrde har ikkje forteljaren so mykje å segja. Der vart bygd nokre brakker til bustad for arbeidarene. Han fekk og bygd eit tilleggsvaskeri for å prøva å vinna meir utav det gullet dei tippa på sjøen i Djupevik.

Forteljaren slutta med å segja Engelsmennene gjekk ikkje upp av gullet vårt.

Bömmelöden gullgruber . W.W.Hood & John H.Armstrong.

1909 juli 8. besøktes gullfeltet på Bömmelöden hvor der for regning av mr. W.W.Hood og mr. John H. Armstrong forberedes en større prøve-drift. Under ledelse av mr. At Newton Bluett var f.t. ca. 40 mann i beskjeftigelse, halvparten med reparasjons- og bygningsarbeide i dagen og den anden halvdel med arbeide i Risvik gruber. Lensningen av Risvik grube påbegyntes i januar mnd. d.å. og vand-dreningen foregår med 3 dampdrevne pumper oppstillet litt nedenfor 4 de oppfaringsort ved skakten der har et fall mot øst av gjennemsnittlig 37°. I gruben er inndrevet åpningsorter for hver 100' efter faldet. Orterne 500' ned far fremdeles under vand. Ca. 10 minerere var for tiden beskjeftigede i den egentlige Risvik grube og i driften efter Hewlets gangder ligger parallell Risvikgangen og er åpnet med et 64 m. langt tverslag m/ø fra skakten ca. 20 m. under dagen herfra dreves der taksynk ned til gjennemslag med drift fra dagen. I 2 den etage (200' nedefer faldet og ca. 40 m. i lodd) er oppfaringsorterne mot nord og mot syd fortsatt høver med ca. 10 m. Der er her utlenket ca. 200 m. i begge retninger ; gangen er ved skrammen borte. I 3 dje etege foregikk noen avstrossning i et relativt gullrikt parti til nord. Adskilligt gangkvarts er opplagt i gruben til senere utfordring. Synligt forekommer omtrent ikke , der tages stadig prøver av til guldundersøkelse, og avbygningsarbeidet blir da anordnet på de partier , som efter prøverne skulle være lønverdige. I gruben er nå innlagt jernbanespor der direkte fører fra ortene og innkurves i skakten og fra denne i den nyanlagte rette jernbane der går til en høit oppbygget platform like ved vaskeriet. Et stykke søndenfor dette igjen er fordringsmaskinen anlagt(anbragt). Banen er enkeltsporet og tomvognene vil gå tilbake ved sin egen tyngeda hele banen ligger i skråning . Det nye arrangement var ennå ikke ganske ferdigt.

I pukkverket og ekstrasjonsverkstedet er der foretaget et gjennomgående reparasjonsarbeide og der var nå ikke meget igjen å anordne forinden verket kunne settes i drift. Efter hvad Bluet meddelte skulle der nå kunne settes igjennem 2000 tonns pr. måned. Godset skal først passere en stentygger og går derfra til pukkfelterne (40 stamper + 10 i reserve) hvor det pukkes til det går sigt med 1200 masker pr. kv.tomme, puktryben passerer over malgerte kopperplater og derpå gjennom spidskasser der utdskiller grovere og finere sand - en del av sanden går til 3 Wilflyherder, der skal utskille kise og andre ertser til separat ekstraksjon i 3 mindre tanks , mens slam skal behandles i 5 tanks (18'x3') og den ordinære sand i 4 tanks (30'x6'). Mr. Bluet antog at prøvedrift kunde begynne i slutten av juli og at et avgjørende resultat kunne foreligge ved utg. av okt. mnd.

34/5
Rapport nr. 34/5

Angående prøberingen av godserne meddelte mr. Bluett at fra hver vognlast som har passeret brækkeren skal udtages en liten spade-fuld med gods og legges tilside til deling, knusning og prøbering en gang daglig. Likeså tages prøver av hver ifyldning i cyaneringskarrene og av ag avgangen efter endt prosess. Til selve smelteprøvnings indveies ca. 60 gram av det fattigste gods og ca. 20 gram av rikere.

Svovelskisens guldgehalt pleier å variere fra 30 gramm og op til 200 gr. pr. tonn. I Hewlets grube er gullet meget sølvholdigt, (60 % Au, 40 % Ag) medens gullet fra Risvikgangen er nesten rent Au.

Per Mortensen (sign)

1909

Stensvaag FeS₂ - an
Bismut

50

Norges Geologiske Undersøkelser 1900
Bergarkivet
Rapport nr: 1447

Fjellin Eastem, Strömsvåg.

In beginning to make a few remarks on your mines, which I visited on the 17th of last month, I am rather at a loss, if I have their right names, one of the men there gave me, 'Tvechangen', whilst in my notes from yourself 'Stenavag' 'Sindhordland', 'Finnes Prestegjæld', is given. Therefore if I use wrong names, be pleased to correct it in the margin, whilst I presume myself safe in stating, that your mines are situated on the North part of Bismut's, Storge, where workings are open at two points known as:

. 'Tvechangen' etc 1 mine and
do. do. 2 mine.

The opening to the first named is on the North side or Slope of the mountain, see E, I should judge from 25 to 30 fathoms above the Fjord or sea level, whilst etc 2 is some 70 to 80 fathoms further west, see B, where opened, etc 2 seems to have a more South West direction than at the other mine, but still it may be the same or a parallel vein, which only future developments can show.

At etc 1 mine the lode apparently was first met with on the hill side and followed down by Stopping where a good extent of ground has been excavated from the day opening down to the Adit level, where it may be presumed, that the lode must have yielded copper ore throughout, otherwise so much Stopping would not have been done. In the sole of the Adit at x x some blasting has recently been done, where some decent quality copper ore was shown but owing to the bottom being all covered with old debris from former

working, the exact size of the lode could not be seen, but from the width of the excavations and what could be seen of the lode, I should judge, that its width varied from 3 to 5 feet, its composition being a mixture of quartz, chlorite and other vein-stuff with copper and sulphur ore irregularly disseminated therein. I was informed, that a cargo or two of ore had been shipped from this mine, but the men present did not know anything about the "pay" of it.

Towards the west end of the l-mine - slope a strong heading, at 2 2, crosses the lode all the way down from the day-opening, and it seems as yet, that the lode has not been met with on the other side, but in my opinion, it is only one of those dislocations, so frequently met with in mining, which often are beneficial rather than otherwise, as such lead to improvements.

On the ground plan a level is driven a short distance West of the cross-heading, which in my opinion turned too much Northerly, see C, hence the reason of the lode not being met at said place. I should have worked, and expect to meet with it (the lode) more to the left (South) side.

To further explore and prove this mine two points are open for consideration viz. 1. Search for a continuation of the lode West of the cross-heading and 2nd, sink from the bottom of the adit at 2 2, where, as before stated, the lode shows some promising ore-stuff, and it would be a very convenient point to work from, since the water can be easily led in a gutter, made against the footwall. It may be observed, that a sink has already been put down further west at 2. But to further prove the lode in depth, I should prefer a trial being made at 2 2, being more in the centre of the ore body in the

old stopes above the Adit, where if further ore deposits should be found in depth, it would be an easy matter to bring in another deeper adit from the foot of the mountain. In fact, these lodes are most favourable situated for drainage and transport of stuff by Adit levels, which often, in fact always, is a great boon in mining enterprises.

On the dressing floor there still remains from the last working a pile of coarse quality stuff, probably 100 tons or more, not sufficiently dressed, I presume, for the market. But with careful sorting much of it might be got up to a saleable point, now that copper has so much improved in price.

At 150 ft mine further west, see B, the only work done is the stripping off of the surface rock from the back of the lode and sinking about 2 fms. in the West end of the opening. The last mannel, no doubt was meant to go down and show the character of the lode in depth, but almost at the top of the sink the leader of veinstuff and ore is struck off in the hanging side, and the sink put down in the barren rock formation, so that the object of this work - to see and prove the character of the lode in depth, was lost.

In the South side and West end of this opening the leader of veinstuff is 2 feet and upwards wide, and some stuff collected on the floor shows some decent quality copper ore intermixed.

From the foregoing remarks it will be gathered that at present not much payable ground is laid open and available, but taking into account the very favourable situation, the nearness to the shipping place, the great advantages

4. Mr. Trelease's report on Shinarump continued.

for adit levels and the fact, or apparently so, of the ore deposits holding from the outcrop down to the present adit level, compels me to conclude, that altogether it is a promising mining speculation and deserving of further attention, especially when the great improvement in the copper price is taken into consideration. Whilst wishing you every success, I remain

Yours, most respectfully
C. Trelease.
(signed)

Plan of Tverchaugen or Skensraag Mine etc. 1.
 Bommeloën, Søndhordland, Norway.

Norge. Geologiske Undersøkelser

Bergarkivet: 1447-01
 Rapport nr.:

Fjord

Fjord.

A A. Tverchaugen Mine etc. 1.

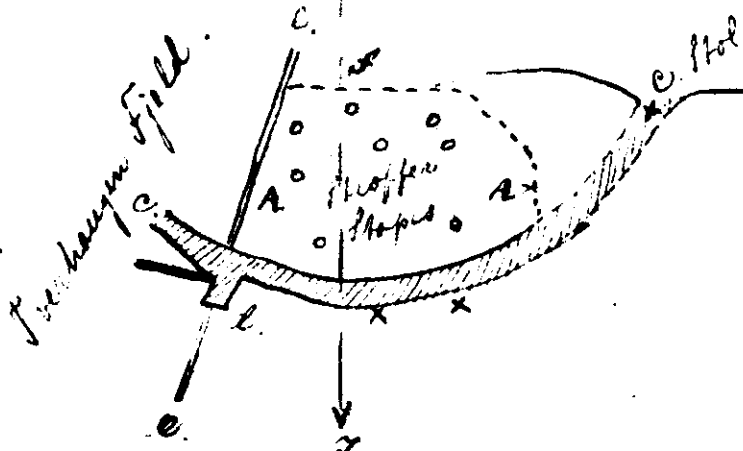
B. do. do. " 2.

C. Støl, Adit level.

d. Synk, respect point of mine.

2. Tverchaugen

B. H

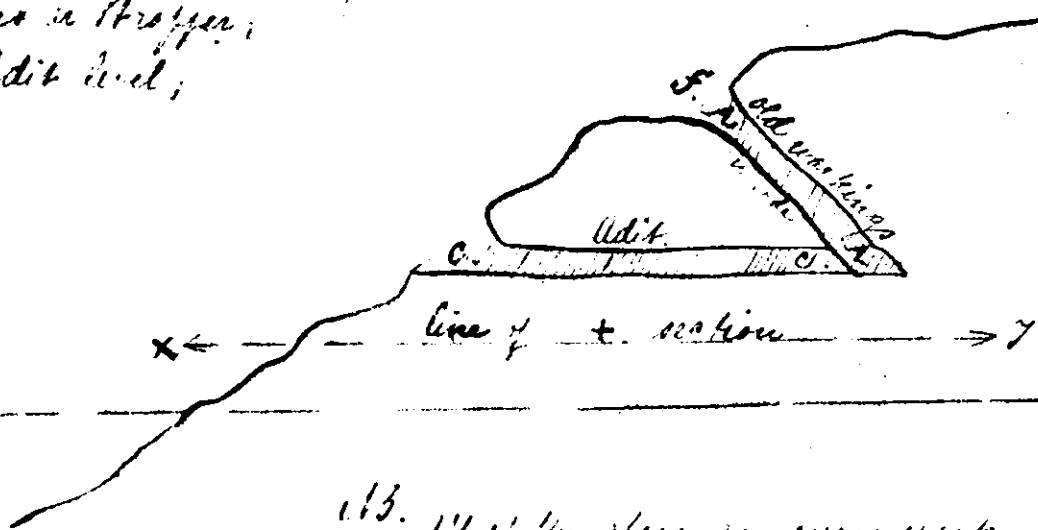

Transverse section of

Tverchaugen Mine etc. 1. x <---> "

A A Old Støper or Støffer;

● C. Støl or Adit level;

Therese 2nd May 1900.

113. 17 of the above engineers work,
 no actual measurements being
 made by C. Tveit

GEOLOGISK KART

OVER

DEN GULDFÖRENDE EGN MELLEM
GAARDENE HELVIKEN OG NORDNESE PAA

BÖMMELÖEN

af dr. ILANS REUSCH.

KRISTIANIA 1886.

Betydningen af farver og tegn:

- Døretsk bergart
- Kvartærtykke, kvartærtyktid og nær
stående granatisk bergart, de punkter
hvor partier med Nøkkingskalk
nåer tydelig brudtegnets enden.
- Grønlig og grønlig tinkrystall
hvor skifer, antagelig dækket af
Ved. Veen litt afvasket, serpen-
tin og opstøt.
- Gange af brændt, ludo-
skifer.
- Kvartergange, de fleste er guldfyl-
rende.

M. De to sidste slags gange er temmelig
bredere end de i mellemløbet er.

- Tegn for haves stilling.
 - Tegn for strukturfæmmer stilling.
 - Tegn for strukturfæmmer stilling.
- De i parentes følgende tal angiver
holdningsmunkens grad af
den lodrette afstand mellem haves
cane og meter.
Højedatallene angiver meter.

Maalestok 1:15000.

0 100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000 meter

Jnr. 52/77. VI

BERGMESTEREN I ØSTLANDSKE DISTRIKT

MUNKEDAMSVEIEN 62 - POSTBOKS 7581 SKILLEBEKK
TELEFON 41 1050

OSLO 2 Geologiske Undersøkelser
Bergarkivet
Rapport nr.: 4493

Jnr. 226/74.VB.

Lensmannen i Bømlo,
5430 Bremnes.

Sikring av farlige gruveåpninger i Bømlo.

Moster

Deres brev med bilag av 28.ds.

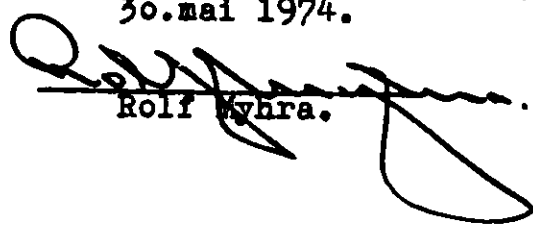
De i punkt 5 nevnte åpninger etter drift på kalkstein i Mosterhamn kommer ikke inn under bergverkslovens bestemmelser om sikring. Kalkstein er ikke gjenstand for fri skjerpning, men tilhører grunn-eieren.

Det påhviler således grunneieren selv, eller vedkommende som denne har, eller har hatt, driftsavtale med, å sikre angjeldende åpninger i den utstrekning politiet måtte finne det fornødent.

De under punktene 1-4 nevnte åpninger etter drift på mutbare mineraler vil dette kontor ta seg av, så snart det lar seg gjøre.

Med hilsen.

Vestlandske bergmesterembete, Oslo,
30.mai 1974.

Rolf Kyhne.

LENSMANNEN I BØMLO
5430 BREMNES

226/74. 18.
Bremnes, den 28. mai 74

VESTLANDSKT BERGMESTEREMBEFÆ

POSTBOKS 7581

SKILLETBEKK

OSLO 2

SEKRING AV FARLIGE GRUBEÅPNINGER I BØMLO

Deres brev av 14. mars 74, jnr. 122/74 v.B.

vedlagt følger kart over Bømlo med grubeåpningene innringet med
rødt, nummerert fra 1 til 5.

For enkelt åpning har det ikke vært mulig å avmerke nøyaktig da
et spesielt i områdene nr. 1 og nr. 5 finnes en god del grube-
åpninger. Kontaktmennene som er nevnt nedenunder vil imidlertid
bringe hjelpen til med dette ved en eventuell inspeksjon.

Referering til kartet:

- Ing. nr. 1: JAKLING, flere åpninger hvorav en del er sikret,
gull. K-mann: Ole Thorseth, 5447 Jakling
" " 2: LINDØY, en åpning, kobberkis.
K-mann: Henrik Kobberstad, 5437 Finnås
" " 3: ALVSVÅG, en del åpninger, kobberkis,
K-mann: Kjell Adnanes, 5431 Hølandsvågen
" " 4: ESPEVÅR, en åpning, nikkelkis,
K-mann: Øyvind Larsen, 5444 Espevær
" " 5: MOSTERHAMN, flere åpninger,
kalkstein, K-mann: Knutian Busø, 5440 Mosterhamn.

håper dette er tilstrekkelig slik at inspeksjon kan foretas.

Vennlig hilsen

Johs. Staveland

